

TEMA BROJA

BOGATSTVO RAZLIČITOSTI

KROZ EDUKACIJE I FILMOVE DO
MENTALNOG ZDRAVLJA **Str. 40**

KAKO STATI NA KRAJ
ZLOBNIM KOMENTARIMA? **Str. 18**

„CIJELO VRIJEME SMO SE
PRIPREMALI KAO TIM“ **Str. 4**

SADRŽAJ

2

događaji

- 2 Obrazovanje u našoj školi je nešto drugačije
- 4 „Cijelo vrijeme smo se pripremali kao tim“
- 6 Avantura u zemlji igara
- 8 Dan za pamćenje na Roškom slapu
- 10 Zajedništvo, tradicija i kreativnost mogu obogatiti zajednicu

14

tema broja

- 14 „Kada različitosti prihvatimo kao bogatstvo življenja, možemo uživati u sličnostima“
- 16 Đavolja teorija ili...?
- 18 Kako stati na kraj zlobnim komentarima?
- 21 Čini li odijelo čovjeka?
- 22 „Sve različitosti su jednako vrijedne i sve je to bogatstvo“
- 26 Dinamika između dva lika najbolji je aspekt filma
- 28 „Želja mi je u budućnosti otvoriti svoj tattoo studio“

29

natjecanja

- 29 Naši učenici osvojili drugo mjesto
- 30 Prilika za isticanje izvrsnosti i promocija strukovnog obrazovanja
- 32 Smotra je bila nezaboravno iskustvo
- 34 Roko Žmikić osvojio prvo mjesto

36

projekti

- 36 Okupili se vrtičarci, osmaši, srednjoškolci i studenti
- 38 Film „Frka“ oduševio posjetitelje
- 40 Kroz edukacije i filmove do mentalnog zdravlja
- 42 Projekt „LinkUp!“ učenicima će pružiti svježiji pogled na stanje rada u struci
- 44 Fascinantna svijet znanosti u zabavnom i interaktivnom okruženju
- 46 Manifestacija je otvorena battleanjem učenika

48

sport

- 48 „Ne dozvolite drugima da vam govore što možete ili ne možete postići“
- 50 „Jedini uzor mi je Bog“
- 52 Zahvaljujući treninzima i disciplini naš je Matej Neveščanin na putu prema Texasu

54

foto kutak

Impresum

Školski list

**PRIRODOSLOVNO-GRAFIČKE
ŠKOLE ZADAR**

Glavna urednica

Mea Lerga, 4. D/E

Zamjenica glavne urednice

Tomica Torić, 4. C

Urednik fotografije

Matej Nimac, 4. D/E

Profesor mentor

Kristina Erlić

Adresa uredništva

Perivoj Vladimira Nazora 3
23000 Zadar

Izdavač

Prirodoslovno-grafička škola
Zadar

Za izdavača

ravnateljica Anamarija
Ivković

Korektura i lektura

Marija Ljubičić

Ivica Antić

Ante Prtenjača

Matea Karan

Novinari

Marul Kesić, 4. C

Jakov Perić, 3. D/E

Tomica Torić, 4. C

Sara Čošić, 4. C

Nina Andrić, 3. C

Jelena Brajdić, 3. C

Izabela Kero, 3. C

Roko Režan, 1. G

Emanuela Kalmeta, 3. D/E

Nina Ivković, 3. C

Leo Komljenović, 4. D/E

Andrea Kaštropil, 3. C

Renata Utovac, 4. D/E

Luka Rengel, 4. D/E

Fotografi

Šimun Leon Ikić, 4. C

Luka Malinić, 3. D

Jelena Brajdić, 3. C,

Anila Doberdolani, 3. C

Izabela Kero, 3. C

Lori Bušljeta, 3. C

Nina Ivković, 3. C

Petra Marnika, 3. C

Ilustratori

Petra Marnika, 3. C

Leona Špinderk, 3. C

Nastavnici suradnici

Martina Perić

Ivica Šimurina

Jelena Brabarić-Gaćina

Lucija Mičić

Valentina Zelenika

Fotografija naslovnice

Anila Doberdolani, 3. C

Obrada fotografije naslovnice

Enola Brižić, 4. D/E

Prijelom, tisak i dorada

Prirodoslovno-grafička

škola Zadar

Uvodnik

Dragi čitatelji,

pred vama je novo izdanje školskog časopisa "Spektar novi", a ovoga puta smo zaronili u kompleksnost, ali i bogatstvo različitosti. Živimo u vremenu kada su podjele i netolerancija prisutnije nego ikada prije, no upravo zato smatramo važnim podsjetiti se na snagu zajedništva i ljepotu različitosti. U ovom broju pišemo o toleranciji, vjeri, body-shamingu, rodnoj ideologiji i mnogim drugim temama koje nas potiču na razmišljanje i međusobno razumijevanje. Posebno izdajemo i intervju s uglednom sociologinjom Nensi Segarić, koja nam je dala stručan uvid u ove izazove. Osim što donosimo snažne poruke kroz temu broja, pripremili smo i posebno iznenađenje za sve čitatelje – tetovaže printane na paus-papiru, rad naše talentirane učenice Ariane Režan, koje će vas sigurno oduševiti! U ovom broju pronaći ćete i razgovor s Lukom Božićem, sportašem i idolom mnogih naših učenika, te zanimljivu reportažu o školskom putovanju u Gardaland. Pišemo i o brojnim projektima koji našu školu čine jedinstvenom, poput Srednje kino zone, Prijateljstva riječi, YoungMinds i LinkUp! projekta. Veliku zahvalu upućujemo profesorima hrvatskoga jezika – Ivici Antiću, Anti Prtenjači, Mariji Ljubičić i Matei Keran – na ulogi lektora, kao i profesoru Ivici Šimurini na tisku i doradi časopisa. Posebno zahvaljujemo svim učenicima – novinarima, fotografima, dizajnerima i ilustratorima – koji su svojim trudom i kreativnošću doprinijeli stvaranju ovog broja. Nadamo se da će vas ovaj broj inspirirati i podsjetiti na vrijednosti koje nas povezuju, jer bogatstvo različitosti doista je ono što nas čini posebnima.

Uživajte u čitanju!

HRT prilog o Prirodoslovno-grafičkoj školi Zadar

Obrazovanje u našoj školi je nešto drugačije

Napisala: **Mea Lerga, 4. D**
Fotografija: **Arhiva škole**

Dana 17. ožujka 2023. godine, hodnike i učionice naše škole posjetili su članovi Hrvatske radiotelevizije (HRT). U sklopu rubrike „I mi idemo u školu“, novinarka Sunčica Findak imala je priliku gledateljima prikazati neke od naših radova i projekata.

Laboratorij

Prilog je započeo u školskom laboratoriju, gdje su medijski tehničari snimali svoje kolege kemijske tehničare. Oni su ekipi HRT-a pokazali što točno rade za „Eko dane“, te koje eksperimente provode u sklopu praktične nastave. Doznali smo da učenici medijskih tehničara, u sklopu predmeta Medijski projekti, koji imaju šest sati tjedno, snimaju i

IAKO SU NAŠE PRIRODOSLOVNE I GRAFIČKE STRUKE RAZLIČITE PO SVOJOJ NARAVI, NERIJETKO SURADUJEMO. PRIMJERICE, NAŠI SNIMATELJI, FOTOGRAFI I DIZAJNERI ČESTO PROMOVIRAJU VJEŽBE IZ KEMIJE I FIZIKE, ČIME POVEZUJEMO ZNANJE I KREATIVNOST

montiraju promotivne videe i spotove. Iako su naše prirodoslovne i grafičke struke različite po svojoj naravi, nerijetko surađujemo. Primjerice, naši snimatelji, fotografi i dizajneri često promoviraju vježbe iz kemije i fizike, čime povezujemo znanje i kreativnost.

Školski list

Nakon posjeta laboratoriju, svratili smo u radionicu, gdje smo gostima predstavili proces stvaranja školskog časopisa *Spektar*. Posebno je važno istaknuti da sve faze proizvodnje, od dorade i dizajna do samog tiska, obavljam u školi. Osim novinarskog segmenta, učenici uz pomoć mentora izrađuju i grafički dizajn te provode tiskarske procese. Štoviše, osim časopisa *Spektar*, tiskamo i materijale za druge škole. Ove smo godine gledateljima pojasnili zašto

Profesor Edo Končurat s ekipom Hrt-a

je prošlogodišnja tema časopisa bila umjetna inteligencija – zbog njezine aktualnosti i utjecaja na suvremeno društvo. Nakon radionice, prešli smo u susjednu učionicu, gdje su učenice Sara i Nella predstavile svoj završni rad. Sara je objasnila kako fotografira kolege i profesore, dok Nella dizajnira. Imali smo priliku zaviriti u njihov mali, ali funkcionalan foto studio, koji koriste za realizaciju svojih kreativnih ideja.

Prirodoslovna gimnazija - novi smjer

Na kraju priloga, ravnateljica Anamarija Ivković najavila je novi smjer u školi – Prirodoslovnu gimnaziju, koja je predstavljena ove školske godine. Zahvalni smo Hrvatskoj radioteleviziji na prilici da promoviramo naše školske aktivnosti i pokažemo zašto je obrazovanje u Prirodoslovno-grafičkoj školi kvalitetno i drugačije. Naša škola specifična je po tome što se obrazovanje u velikoj mjeri temelji na projektima, a ne isključivo na ocjenama. Iako postoji određena stigmatizacija vezana uz našu školu, ovaj prilog bio je sjajna prilika da pokažemo kako smo mnogo više od stereotipa te da naše obrazovanje pruža bogato i praktično iskustvo.

„Cijelo vrijeme smo se pripremali kao tim“

„UČENICI IMAJU PRILIKU RADITI VJEŽBE U SPECIJALIZIRANIM UČIONICAMA, ODNOSNO LABORATORIJIMA, ŠTO DODATNO POTKREPLJUJE ZNANJE KOJE UČE U TEORIJI IZ TIH PREDMETA“ – KAŽE RAVNATELJICA ANAMARIJA IVKOVIĆ

Napisale: **Nina Andrić i Jelena Brajdić, 3. C**

Fotografija: **Luka Malinić, 3. D/E**

Ove školske godine u našoj školi se ukinuo jedan stari smjer, kemijskog i ekološkog tehničara, a umjesto toga se uveo novi smjer Prirodoslovne gimnazije. U njoj će naglasak biti na praktičnom radu i primjeni teorije iz područja prirodoslovlja. O uvođenju novog smjera, izazovima i budućnosti škole pričali smo s ravnateljicom, Anamarijom Ivković.

Kakav je bio interes osmaša za upis u Prirodoslovnu gimnaziju?

Ostali smo iznenađeni. Mislili smo da neće biti toliko interes, ali ipak se pokazalo da smo osmašima dobro približili smjer Prirodoslovne gimnazije i zainteresiranost je bila velika.

Zbog čega je uopće došlo do promjene smjera?

Već dugi niz godina pripremamo se za uvođenje ovog programa jer

smatramo da je Zadarskoj županiji nedostajao smjer Prirodoslovne gimnazije. Pokazalo se da je taj program jako dobar, zato što kombinira općeobrazovne i predmete iz prirodoslovnog područja, kao što su fizika, kemija i biologija. Učenici imaju priliku raditi vježbe u specijaliziranim učionicama, odnosno laboratorijima, što dodatno potkrepljuje znanje koje uče u teoriji. Za uvođenje ovog smjera pripremali smo se na način da smo proučili sve o programu, ali i o materijalnim uvjetima koje trebamo zadovoljiti da bi provodili vježbe. Bilo je logično proširiti strukovna zanimanja na gimnazijski program i omogućiti našim učenicima nastavak obrazovanja na visokim učilištima i fakultetima.

Uvođenje novog smjera sigurno je zahtjevno. Koliko je Vama isto bilo stresno?

Nije mi bilo stresno jer smo se cijelo vrijeme pripremali kao tim. Nastavnici strukovnih predmeta uvijek su bili tu za sva pitanja, a s

obzirom da nisam iz tog sektora, zajednički smo se pripremili u samoj dokumentaciji koju je ministarstvo od nas tražilo. Svatko je odradio svoj dio posla i stres je bio podijeljen. Više nas je brinulo kako će to izgledati, kako ćemo se pripremiti za nastavu i kako ćemo raditi na drugačiji način. Posjetili smo škole s programima prirodoslovne gimnazije, kao što je Prirodoslovna škola Vladimira Preloga u Zagrebu i Prirodoslovna i grafička škola u Rijeci. Tamo smo razgovarali i s nastavnicima koji predaju te vježbe i predmete prirodoslovnog područja. Ja sam razgovarala s upravom odnosno s ravnateljem, pedagoškom

službom, sa svima onima koji sudjeluju u cijelom obrazovnom procesu.

Jesu li djelatnici smjera ekološki i kemijski tehničar spremni na promjenu?

Jesu. Oni su imali malo više pripreme nego inače za početak školske godine. Naime, početkom sedmog mjeseca, prije odlaska na godišnji odmor, nastavnici dobiju svoja zaduženja i znaju što će predavati u sljedećoj školskoj godini. Obično u tjednim zaduženjima imaju predmete koje su i do sada predavali i imaju spremne pripreme. U ovom slučaju nastavnici su dobili novi

kurikulum gimnazije te su morali proći sve te sadržaje koje će u sljedećoj školskoj godini predavati, napisati sve pripreme i pripremiti se.

Postoje li materijalni uvjeti za uvođenje smjera Prirodoslovne gimnazije?

Bez toga ne bi dobili odobrenje ministarstva. Dakle, materijalni uvjeti svakako postoje. Imamo dva kemijska laboratorija. Dodatno smo 2018. godine opremali školu s aparaturom koja je potrebna za vježbe iz STEM područja. Dakle, mi smo već tada nabavljali svu opremu koja je potrebna za bilo kakve pokazne vježbe ili vježbe koje učenici rade samostalno.

**„MATERIJALNI UVJETI
SVAKAKO POSTOJE.
IMAMO DVA KEMIJSKA
LABARATORIJA.
DODATNO SMO 2018.
GODINE OPREMALI
ŠKOLU S APARATUROM
KOJA JE POTREBNA
ZA VJEŽBE IZ STEM
PODRUČJA“ – KAŽE
RAVANTELJICA
ANAMARIJA IVKOVIĆ**

Učenici 1. G razreda na terenskoj nastavi u Nacionalnom parku Krka

Hoće li se smjer bazirati i usmjeravati na praktični ili teoretski dio?

Ne možemo reći da je to strukovno zanimanje, to je gimnazija i oni su primarno teoretičari. Naglasak je na općeobrazovnim predmetima koje oni uče u teoriji, ali imaju jako puno vježbi na kojima teorijska znanja praktično primjene u specijaliziranim učionicama.

Kakve mogućnosti učenicima otvara ovaj smjer nakon školovanja?

Kao i učenici svake gimnazije, polaganjem državne mature završavaju svoje srednjoškolsko obrazovanje, za razliku od strukovnjaka kojima je dovoljan završni rad, dakle državna matura nije obavezna. Kad polože maturu, završili su gimnazijski program i mogu aplicirati na fakultete koje žele, ovisno o afinitetima. S obzirom da su upisali smjer Prirodoslovne gimnazije, pretpostavka je da će upisati fakultete kojima je prirodoslovje primarno.

Koliko Prirodoslovnih gimnazija postoji u Hrvatskoj?

U svakom većem gradu postoji

Prirodoslovna gimnazija. U Rijeci, Varaždinu, Zagrebu, Osijeku i Splitu su većinom u sklopu strukovnih škola u kojima se obrazuje i kemijski tehničar. Te su škole već odavno opremljene sa specijaliziranim učionicama na kojima mogu raditi vježbe iz fizike, biologije i kemije.

Kakve su reakcije učenika i profesora na novi smjer?

Mislim da su zadovoljni jer je to neki novi izazov. Osobno ne vidim veliku razliku između gimnazija i srednjih strukovnih škola, pogotovo četverogodišnjih. Posljednjih desetak godina postoji tendencija učenika s jako dobrim uspjesima da upisuju četverogodišnje strukovne škole te nastavljaju svoje obrazovanje na fakultetima. To ne znači da ćemo se promijeniti kao škola, u ozračju koje imamo, nego ćemo pružiti „gimnazijalcima“ priliku odrađivanja i praktičnog dijela nastave. Oni su jako sretni i zadovoljni. Jako vole laboratorijske vježbe.

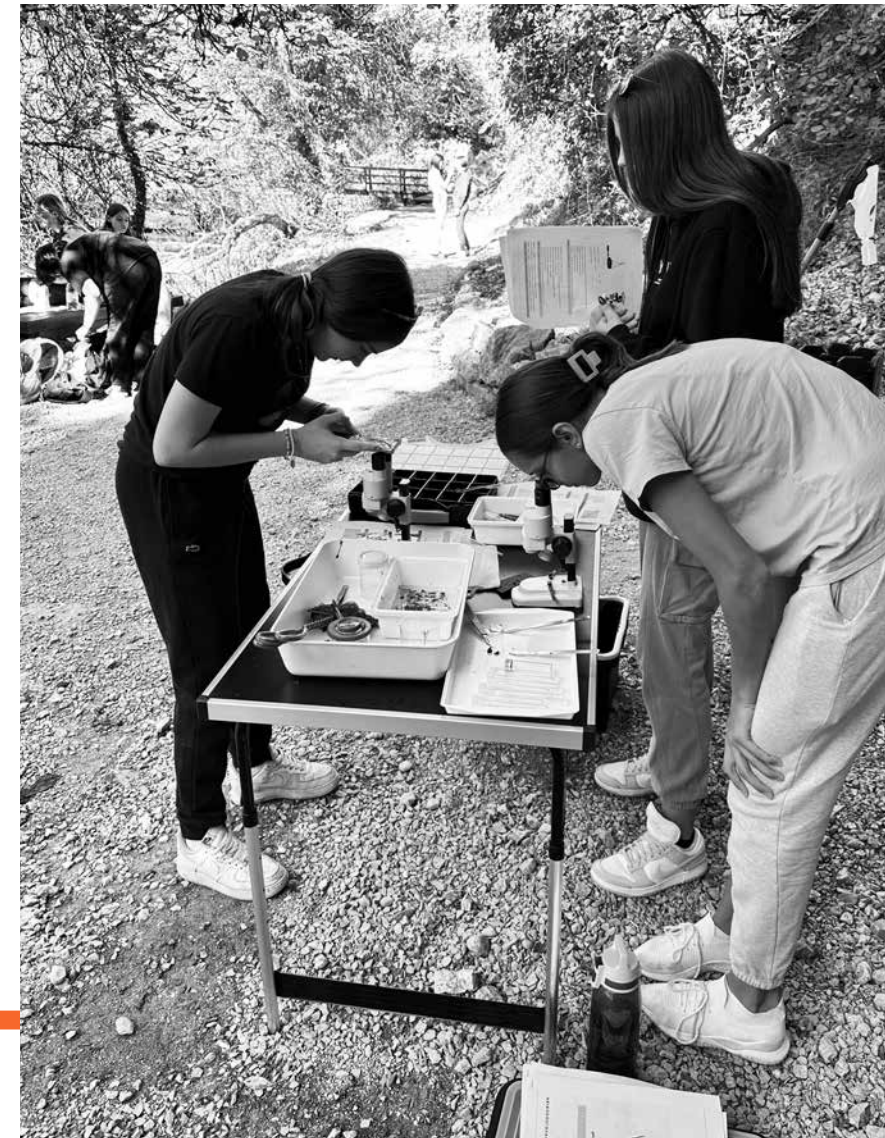
Hoće li u budućnosti biti još novih smjerova u školi?

Ja se nadam, inače je školstvo na neki način tromo. Uvode se premale promjene što se tiče mijenjanja smjerova. Svaka promjena na početku nailazi na određeni otpor jer je to nešto gdje morate ponovo učiti,

Teorijska znanja stečena u učionici primjenjuju u stvarnom svijetu

pripremati, morate se spremati na drugačiji način. Nama je najavljena reforma strukovnog obrazovanja, tj. nije najavljena nego od sljedeće školske godine upisujemo nove smjerove po novim strukovnim kurikulumima. Vidjet ćemo u kojem smjeru želimo ići te ćemo kao aktivni

odlučiti što bi bilo dobro za našu lokalnu zajednicu, našu županiju, a i općenito za državu. Smatram da bi promjena trebala biti stalna jer i tržište traži usvajanje novih znanja, tako da svakako očekujemo izmjene i modernizacije zanimanja koje trenutno imamo.

GARDALAND

Avantura u zemlji igara

Napisala: **Izabela Kero, 3. C**
Fotografija: **Ela Giergia, 3. C, Nina Ivković, 3. C, Noel Maričić, 3. A**

Došao je red i na nas.

Hrpica veseljaka, s gomilom kofera, jastuka, grickalica, bočica i drugih putnih drangulija, spremno je čekala na vratima uglancanog autobusa. Ukrčavanje prtljage i opraštanje od roditelja; kao da

idemo na Daleki Istok, a ne u Gardaland. Jedni su radosno mahali kroz prozor, drugi su s tužnim smiješkom pozdravljali svoje najmilije kad se limena grdosija zaputila u avanturu. Nismo mogli ni slutiti kakav nas je „vrtuljak“ adrenalina, umora i smijeha čekao. Nekima je devet sati autoputa, uz mnogo pjesme i zafrkancije, proletjelo kao od šale. Neki se, pak, nisu sasvim opustili slušajući svakojake fore i vokale poderanih glasnica. Ja sam, dakako, bila među zaigranima i raspjevanima. Sve pohvale profesorima za izdržljivost i strpljenje. Kada smo napokon došli u Veronu, sve su cure bile uzbuđene i širom otvorenih očiju, nadajući se dobrom ulovu u mnogim buticima što su se poslagani uzduž šetnice i uskih uličica. Preduhitrili smo Talijane. Kad smo mi puni energije i spremni za akciju nahrupili u centar Verone, domaćini su još spavali zimski

san. Kupovinom se, ipak, nismo proslavili. Vremena je bilo taman za obilazak kulturnih znamenitosti i za malo fotkanja.

Zabavni park Gardaland

S druge strane, prava avantura tek je slijedila. Gardaland! Zabavni park o kojem sanjamo od početka srednje škole. Uistinu je pravo mjesto za sve ljubitelje adrenalina, a za one kojima to baš i nije neka atrakcija, ponudilo se raznih alternativa. Svi uzrasti i ukusi mogu se zadovoljiti. Naravno, redovi na najboljim vožnjama bili su najduži, kao da se dijeli besplatna janjetina, ali isplatilo se. Takav adrenalin nismo osjetili nikad prije. Bilo je zanimljivo gledati izraze lica nakon svake vožnje. Neki sretni, neki blijedi, a neki spremni za još. Najatraktivnije vožnje bile su „Blue tornado“, „Oblivion“ te „Rapter“. Također, bilo je i simpatičnih lokala za one gladnoga želuca. Nažalost, svaka zabava ima svoj kraj, ali ispred nas je bila duga noć puna slatkih očekivanja. Pri dolasku u hotel pravu su nam dobrodošlicu upriličili nama već dobro poznati gnjavatori, komarci. Zujali su na sve strane. Ipak, zabava i smijeh zakamufirali su tu patnju. Na vratima hotela „Lido di Jesolo“ užurbani Talijan podijelio nam je ključeve soba. Hotelom smo izvodili svakojake ludorije, najmanje smo spavali. Bila je to duga noć i prava igra skrivača po hodnicima. Na žalost mnogih, došlo

TAKAV ADRENALIN NISMO OSJETILI NIKADA DO SADA. BILO JE ZANIMLJIVO GLEDATI IZRAZE LICA NAKON SVAKE VOŽNJE. NEKI SRETNI, NEKI BLIJEDI, A NEKI SPREMNI ZA JOŠ

je vrijeme povratka u stiješnjene sobičke, ali ni to nas nije spriječilo da ostanemo budni. Kako smo gulaš večerali već davnije, stiglo je vrijeme da grickalice stupe na snagu. Nabacavši se krekeri, štapića, čipsa i sličnih „delicija“, ipak smo ubili oko. Dok si rekao keks, doručak je bio na stolu. Mnogi su prespavali taj dio, ali na kraju smo svi spremno čekali polazak za Veneciju.

Fascinirani Venecijom

Grad pretrpan turistima, suvenirima, gondolama, ali i omalenim talijanskim šarmerima. Ekstravagancija, raskošna ljepota arhitekture, rijeke udivljenih ljudi ostavili su na nas izuzetan dojam, kao i povijesne priče i dogodovštine koje nam je ispričao vodič. Bili smo zapravo fascinirani. Jedva smo dočekali svoje slobodno vrijeme.

Provodili smo ga različito. Jedan dio učenika otišao je nešto pojesti, drugi je sjeo na kavu, dok smo moje društvo i ja lunjali kroz nepoznate ulice, pomalo dezorijentirano. Najbitnije je bilo – slikati se. Jednom prilikom vragolasti mi je Talijan pokušao podvaliti cifru; ubrzo je, međutim, shvatio da se upustio u posao s krivom osobom. Umjesto deset eura, cijena je učas pala na četiri. Slobodnog vremena u ovakvim prigodama nikad dosta. Pravo se ne okreneš, a dođe trenutak za krenuti dalje. Nakon obilaska Venecije ukrkali smo se na Vaporetto te otplovili do otočića Murano, najpoznatijeg po proizvodnji stakla i predmeta od stakla. Zbog silne vrućine dobro nam je došao osvježavajući povjetarac. Toliko smo bili umorni da smo se naslanjali jedni na druge koristeći priliku za odmor. Ubrzo nas je razbudilo šarenilo boja. Burano, otočić slikovitih kuća i kućica, naročito poznat po crkvi San Martino s nakošenim zvonikom. Nakon vremena provedenog u Buranu i Muranu instagram je „gorio“. Kasnije smo se ponovno ukrkali na Vaporetto i uputili do Punte Sabbioni. Naša avantura doplovila je kraju. Krenuli smo prema domovini. Lijepa naša... i sama priznajem da mi je malo nedostajala. A kud ćeš slađe nego vratiti se kući s dugog i uzbudljivog puta. Italija nas je baš očarala zabavom, kulturom i prirodnim ljepotama.

**Učenici 3. C
razreda na izletu u
Gardalandu**

TERENSKA NASTAVA

Dan za pamćenje na Roškom slapu

„IZVAN UČIONICE SE RAZVIJA DUBLJA POVEZANOST S OKOLIŠEM I SVIJEST O VAŽNOSTI OČUVANJA PRIRODNIH RESURSA, ŠTO JE KLJUČNO ZA BUDUĆE GENERACIJE. ” - REKLA JE PROFESORICA VALENTINA ZELENIKA

Napisao: **Roko Režan, 1.G**

Fotografija: **Arhiva škole**

Utorak, 29. listopada 2024., učenici 1.G i 2.B razreda Prirodoslovno-grafičke škole škole Zadar doživjeli su nešto posve drugačije – terensku nastavu u Nacionalnom parku Krka. Odredište je bio Roški slap, mjesto koje oduzima dah svojom ljepotom i svake godine privlači brojne domaće i strane posjetitelje. No, ovaj izlet nije bio samo prilika za uživanje u prirodi, već i za učenje o njoj na praktičan način. Dan je započeo rano, već u 7 sati, kada smo se okupili ispred Medicinske škole Ante Kuzmanića u Zadru i krenuli autobusom prema Krki. Nakon sat i pol vožnje, stigli smo do predivnog Roškog slapa. Bili smo oduševljeni tom prekrasnom prirodom koja nas okružuje. Nekada nismo ni svjesni koliko se lijepih stvari zbiva oko nas. Nakon kratke pauze podijelili smo se u četiri grupe jer su nas čekale radionice iz biologije i kemije.

Svaka grupa sudjelovala je u svim radionicama, pa smo svi imali priliku naučiti nešto novo, a pritom se i dobro zabaviti. Kemija, biologija i općenito sve prirodne znanosti trebale bi se učiti upravo na ovakav način, istražujući i boraveći u prirodi. Kemiju i prirodne znanosti vole ljudi širokog pogleda na svijet i upravo se na taj način najbolje uči - u prirodi, u svijetu.

Što smo radili na radionicama?

Prvo smo, uz pomoć profesorica Mihovile Rončević, prof. kemije i biologije i Valentine Zelenike, prof. kemije i biologije, koje su vodile biološke radionice, učili kako uzeti uzorke planktona i sitnih životinja iz rijeke. Zatim smo te uzorke gledali pod mikroskopom i otkrivali kakvi sve organizmi žive u vodi. Shvatili smo da u toj ogromnoj rijeci zapravo buja život koji golim okom ne možemo niti primijetiti. Kemijske radionice bile su jednako zanimljive. Uz profesoricu kemije Indu Vučinić i profesora kemije Ede Končurata uzimali smo uzorke tla, mjerili pH vrijednost i istraživali njegova svojstva. Zadnji zadatak bio je analizirati sedru i otkriti njezin sastav. Naučili smo koliko su voda, tlo i biljni svijet povezani i kako sve to utječe na okoliš.

Ljepota prirode i nova znanja

Nakon obilaska radionica obišli

smo Roški slap. Profesori su nam objašnjavali detalje koje inače ne primjećujemo. Kako nastaje slap? Zašto je voda tako bistra? Što sve treba napraviti da se ovakva priroda očuva?

Zašto su ovakvi izleti važni?

Ova terenska nastava bila je puno više od običnog izleta, odmorili smo se, zabavili, naradili i doista puno toga naučili. Naučili smo

kako se istražuju prirodni procesi, zašto je očuvanje okoliša važno i kako znanje iz biologije i kemije možemo primijeniti u stvarnom svijetu. Također, bili smo vani, u prirodi, daleko od učionice, što nam je svima dobro došlo. „Terenska nastava iz kemije i biologije izuzetno je važna za učenike Prirodoslovno-grafičke škole iz nekoliko razloga. Prvo, omogućuje učenicima da primijene

Učenici 1.G i 2.B razreda Prirodoslovno-grafičke škole škole Zadar

teorijska znanja stečena u učionici u stvarnom svijetu, čime se produbljuje njihovo razumijevanje gradiva. Učenici imaju priliku istraživati prirodne ekosustave, proučavati kemijske reakcije u praksi i razvijati vještine opažanja i analize. Drugo, terenska nastava potiče kritičko razmišljanje i rješavanje problema. Učenici se suočavaju s različitim situacijama i izazovima koje moraju riješiti, što ih priprema za stvarne znanstvene istraživačke procese. Treće, ovakva nastava jača timski rad i komunikacijske vještine jer učenici često rade u grupama, razmjenjujući ideje i iskustva. Također, terenska nastava potiče ljubav prema prirodi i znanosti, što može inspirirati učenike da se bave znanstvenim karijerama.“ - rekla je profesorica Valentina Zelenika. Ovakve aktivnosti, osim što nas uče novim saznanjima, zbližavaju nas međusobno, ali i s prirodom, naravno. Pri povratku u Zadar svratili smo do prekrasnog gradića Skradina u blizini Šibenika gdje smo imali priliku za odmor i slobodno vrijeme. Vratili smo se u Zadar umorni, ali sretni i puni dojmova.

PROJEKT "ŽENSKI RAD, DOBAR HLAD"

Zajedništvo, tradicija i kreativnost mogu obogatiti zajednicu

NAŠA UČENICA MIA PALUNČIĆ JE SUDJELOVALA U NATJEČAJU ZA IZRADU VIZUALA PROJEKTA "ŽENSKI RAD, DOBAR HLAD" TE JE KAO POBJEDNICA NATJEČAJA OSVOJILA JE 100 EURA

Napisao: **Jakov Perić, 3. E**
Fotografija: **Mia Palunčić, 4. C**

"Ženski rad, dobar hlad" projekt je koji su u ljeto 2023. godine pokrenule Tijana Mihailović, Maja Šintić i Šibenska udruga mladih. Radilo se o šivanju i postavljanju pokrova, odnosno sjenila, i to zahvaljujući

donacijama ženskih ručnih radova, čipkastih stolnjaka, prekrivača i miljea (tabletića). Na postavljenim šibenskim temeljima, zadarska inačica projekta proširuje aktivnosti te Udruga Kamene babe uz partnere na projektu: Šibensku udrugu mladih ŠUM, Galeriju Liliput iz Zadra i Koautorsku inicijativu OOUR iz Zagreba planira

provesti interdisciplinarni projekt koji pokriva audiovizualne, vizualne i glazbene umjetnosti kroz novinarsko-sociološko-kulturološko-etnografske prakse. Kroz povezivanje žena, tjelesno-vokalne radionice projekt ima za cilj poticanje participacije u građanskom (community) zboru. Naša učenica Mia Palunčić sudjelovala je u natječaju za izradu vizuala projekta "Ženski rad, dobar hlad" te je kao pobjednica natječaja osvojila je 100 eura. "Bilo mi je drago što se Udruga "Kamene babe" javila školi da učenici naprave logotip za njihov natječaj. Radila sam samostalno i imala sam puno verzija logotipa. Kada sam napravila svoj rad nisam bila u potpunosti zadovoljna, znala sam da mogu i bolje. Ali bila sam jako sretna kada sam čula da sam pobijedila. Novce ću čuvati za neke buduće planove. Voljela bih da je bilo više takvih projekata kroz moje školovanje, ali i za buduće generacije grafičkih urednika-dizajnera." – rekla je Mia Palunčić, pobjednica natječaja. Projekt "Ženski rad, dobar hlad" pokazuje kako zajedništvo, tradicija i kreativnost mogu obogatiti zajednicu. Kroz suradnju udruga i sudionika, projekt čuva ručni rad, osnažuje žene i potiče sudjelovanje u umjetničkim aktivnostima. Uspjeh učenice Mie Palunčić, koja je svojim radom osvojila nagradu, dokazuje važnost uključivanja mladih u ovakve inicijative. Ovakvi projekti ne samo da čuvaju kulturnu baštinu, već i motiviraju nove generacije na stvaranje i suradnju.

TEMA BROJA

BOGATSTVO RAZLIČITOSTI

Fotografija: **Lori Bušljeta, 3.C**

O JEDINSTVU U RAZLIČITOSTI

„Kada različitosti prihvatimo kao bogatstvo življenja, možemo uživati u sličnostima“

ISTINSKI PRIHVAĆATI RAZLIČITOSTI ZNAČI GRADITI SUSTAV VRIJEDNOSTI ZBOG KOJEG NA KRAJU NEĆEMO NAUČITI TRPITI LJUDE NEGO NAUČITI UVAŽAVATI IH

Napisala: **Tomica Torić, 4. C**
Fotografija: **Petra Marnika, 3. C**

Možete li zamisliti svijet u kojem bismo svi razmišljali i ponašali se jednako? Ako možete, zastanite malo pa mi recite – privlači li vas ili plaši takav svijet? Djeluje li vam idilično ili zastrašujuće? Ne bi li takav svijet izbrisao sve ljudsko u nama: slobodu izbora, mogućnost odlučivanja, maštovitost i kreativnost – u konačnici i samu osobnost? U različitostima se krije bogatstvo ljudske vrste i cijelog svemira; ni planeti nisu identični, zašto bismo mi bili? Možemo li sa zanimanjem upoznavati različite kulture, religije, običaje i ljude? Jesmo

li kao vrsta sposobni za divljenje i međusobno uvažavanje?

Izazovi društva

Sve velike religije upućuju nas na skladan život i prihvaćanje drugih. Zajedničko pravilo svih monoteističkih religija je Zlatno pravilo. Ono je sukus svih pravila vjerskog morala. U židovstvu ono glasi: „Ne čini drugima ono što ne želiš da drugi tebi čine.“ U kršćanstvu: „Sve, dakle, što želite da drugi vama čini, činite i vi njima.“ Dok islam kaže vrlo sličnim riječima: „Nitko od vas nije vjernik, dok god ne poželi svom bratu ono što si sam želi.“ Današnje je društvo izazovno u širini raznolikosti svjetonazora i promicanju ljudskih sloboda. Svi

imaju pravo na vlastita mišljenja i osobne odabire. Jedan od uvjeta za njihovo provođenje trebao bi biti da time ne štetimo ni sebi ni drugima. Je li to uvijek tako ili ponekad namećući svoje stavove vrijeđamo ili umanjujemo vrijednost stavova drugih ljudi ili skupina? Uzmimo za primjer Olimpijske igre 2024. kada se dosta komentirala scena sa simboličnim prikazom slike „Posljednje večere“ Leonarda Da Vincija. Organizatori svečanosti su tvrdili kako time nisu htjeli nikoga uvrijediti, već da su time htjeli prikazati slavlje tolerancije u zajednici. Mnogi su to shvatili kao ruganje upućeno vjernicima jer su likove sa slike oponašali transrodni modeli, odnosno članovi grupe „Drag Race France“. „Drag Race France“ je francuska reality show emisija u kojoj se osobe bilo kojeg spola natječu za mjesto drag queen pobjednice. Iako naziv zvuči kao da upućuje na ženu, drag kraljice (eng. drag queens) su uglavnom muške osobe (premda ne nužno), koje odjećom i šminikom pokušavaju imitirati i istaknuti ženske

karakteristike i rodne uloge u svrhu zabave.

Različitosti

Osim što smo različiti, posjedujemo slobodu odabira što i je razlog našoj jedinstvenosti. Različitosti ne samo da unose raznolikost u svijet već i dinamiku u međuljudske odnose. Voljeti i prihvaćati sve ljude jednako nije lako. Mišljenja nam se često ne poklapaju i ono što bi jedni učinili, drugi ne bi – iz različitih uvjerenja. U svijetu sve više dolazi do izražaja rasprava o međusobnom uvažavanju

i prihvaćanju. Što je to? Na koga se odnosi? Kako pristupiti toj temi? Sve različitosti ne možemo nabrojati kad uzmemo u obzir što sve one uključuju od čovjeka do prirode... No možemo navesti par: vjerske, kulturne i biološke. Što se vjerskih različitosti tiče, Papa Franjo kaže: „Za napredak na putu vjere važan je ekumenski dijalog s vjernicima drugih kršćanskih denominacija i zajednica.“ Time je htio pohvaliti istočne Crkve koje su bez obzira na drukčije tradicije uvijek održavale jedinstvo vjere. Kulturne različitosti

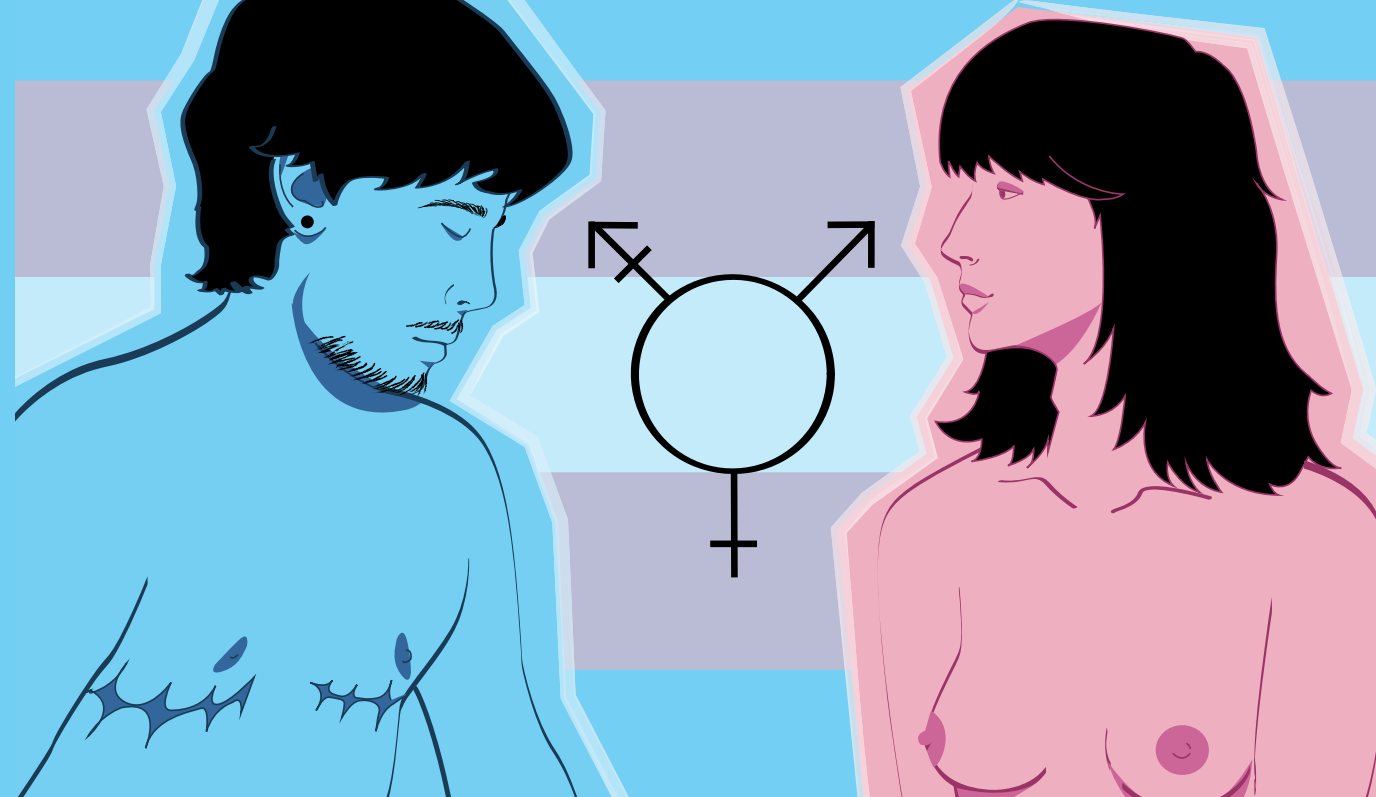
obuhvaćaju karakteristike zemlje u kojoj živimo i koje su se tamo razvijale kroz povijest oblikovane ljudima. One pričaju priču tog mjesta kroz modu, pjesme, ples, usmene predaje... I naravno da te priče nisu kod svih iste jer su se razvijale u različitim prilikama. Različite su i to je u redu. Svi možemo nešto vidjeti i naučiti od drugih. S biološkim različitostima se radamo, odnosno nije svako dijete isto drugome po izgledu kao što to nisu ni jednojajčani blizanci. Izgledom možemo biti slični, možemo biti identični, ali nikad potpuno isti. Kao što nismo ni nadareni svi na isti način, svi posjedujemo različite talente. Kao za kulturne različitosti, isto stoji i za različitosti među samim osobama. „Kada različitosti prihvatimo kao bogatstvo življenja, možemo uživati u sličnostima.“, tvrdi profesorica psihologije Mirna Petretić.

Put prihvaćanja

To nam može poslužiti kao polazišna točka od koje ćemo krenuti na put prihvaćanja. Istinski prihvaćati različitosti znači graditi sustav vrijednosti zbog kojeg na kraju nećemo naučiti trpiti ljude nego naučiti uvažavati ih. Papa Franjo nas podsjeća: „Ako dopustimo da nas vodi Duh Sveti, bogatstvo, različitost i različitost nikada ne postaju razlog sukoba.“ Na to su pozvani svi ljudi. Tolerancija bi nam trebala biti temelj skladnog zajedničkog života. Ne smije se u ime „inkluzije i snošljivosti“ vrijeđati i omalovažavati ono što drugi poštuju.

RODNA IDEOLOGIJA

Đavolja teorija ili ...?

Napisao: **Marul Kesić, 4. C**

Ilustracija: **Leona Špinderk, 3. C**

Prošlo je otprilike pet mjeseci od ovogodišnje „Eurovizije“ koju, pretpostavljam, nitko nije zaboravio. Kontroverze s Irskom i Izraelom, diskvalifikacija države po prvi put u povijesti natjecanja (što je, po mom mišljenju, bilo nezasluženo). Međutim, mi Hrvati imamo nešto drugo na umu. Naš voljeni Baby Lasagna čija je pjesma osvojila srca po cijelom svijetu završio je na drugom mjestu, dok je pobjedu odnijela Švicarska s pjesmom „The Code“ u izvedbi izvođača Nema. S obzirom na to da Hrvati smatraju da su uvijek bili najbolji i da će uvijek biti najbolji obušili su se na žiri, na Švicarce, ali većinom na Nema.

SPOL OZNAČAVA ODREĐENE TJELESNE/ PSIHOLOŠKE KARAKTERISTIKE S KOJIMA STE ROĐENI, DOK JE ROD BLIŽE OSOBNOJ ELEMENTU KOJI ODREĐUJE KAKO ISTINSKI OSJEĆATE SVOJE „JA“

Komentari koji su bili upućeni prema Nemu bili su uznemirujući, te su dolazili sa svih strana, čak i od osoba koje se čine blagima i pristojnima. U

čemu je problem?

Što trebate znati?

Nemo se identificirati kao osoba ne-binarnog roda. Pojam ne-binarnosti, kao i drugi načini osobne identifikacije, objašnjen je rodnom ideologijom. Rodna ideologija je pojam/teorija koja govori da su spol i rod osobe različite stvari. Spol označava određene tjelesne/psihološke karakteristike s kojima ste rođeni, dok je rod bliže osobnom elementu koji određuje kako istinski osjećate svoje „ja“. Spolom se dijelimo na muškarce i žene, a rodom se dijelimo na cisrodne, transrodne i ne-binarne ljude, itd... Ne brinite se ako nikad niste čuli za ove pojmove. Mnogi nisu. Evo otprilike sve što trebate znati. Rođeni ste kao muško

ili kao žensko. Vaš spol je definiran za vas dok ste još samo sklopčani parazit u trbuhu vaše majke. Kako sazrijevate, društvo od vas očekuje da se ponašate u skladu s vašim spolom. Osobe čiji se rod poklapa s njihovim spolom (na primjer, osoba ženskog spola koja se osjeća kao žena) nazivaju se „cisrodne“ osobe. One čine većinu svjetske populacije. Osim cisrodnih osoba imamo i transrodne osobe – to su osobe koje se rode kao jedan spol, ali suprotnog roda (na primjer, osoba muškog spola koja se osjeća kao žena). Druge rodne identifikacije uključuju ne-binarne osobe (osobe koje svojim identitetom ne spadaju ni u muški ni u ženski spol), rodno fluidne osobe (osobe koje mijenjaju spol ovisno o trenutnoj percepciji njihova rodnog

identiteta) i ostale identifikacije koje neću nabrajati.

Ideologija i kontroverze oko nje

Rodna ideologija, ideja da osoba može mijenjati svoj rod po potrebi, čini ljude jednakima. S njom se gube staromodne „rodne uloge“ s kojima se ljudi moraju nositi – poput ideje da muškarci odu zarađivati za obitelj dok im žene kuhaju ručak, čiste kuću i paze na djecu. S obzirom na to da se osoba slobodno može identificirati kao suprotni spol ili neki od alternativnih rodova, ne može joj se više govoriti koju ulogu u staromodnom tipu obitelji mora izvršiti. Takva se ideologija u teoriji čini poprilično dobrom, zar ne? Ja smatram da je. Međutim, imamo

problem. U Hrvatskoj mnogo ljudi još živi zastarjelim načinom života, djelomično zbog domoljubnih tendencija, djelomično zbog utjecaja pretežno konzervativnih institucija. Jedna od njih je upravo Crkva. Nabasao sam na razne isječke s hrvatskih online portala pokušavajući istražiti ovu temu za članak. Ne iznenađujuće da su većinom intervjuirani biskupi i druge religiozne figure, s obzirom na to da se rodna ideologija opako kosi s idealima Crkve. Po njihovim riječima, Sveto Pismo kaže da je Bog stvorio muškarca i ženu i rekao im „Plodite se i množite“. Primarna svrha suprotnih spolova u prirodi možda i jest reprodukcija, ali po kršćanskoj logici Bog je ljudima također dao i slobodnu volju – što znači da ih ne

sprječava u mijenjanju pogleda na sebe i na svijet. (Uz to, psalmi koji su se odnosili na veze istog spola bili su krivo prevedeni – Biblija nikad nije bila protiv homoseksualnosti, a možemo pretpostaviti ni drugih queer aspekata). Pitate li kršćanski puk išta o rodnoj ideologiji bit će vam rečeno da se naziva i „đavolja teorija“! Gledajući na nju iz perspektive đavla, sumnjam da ćete misliti da je baš, ono, mrak ideja. Ako je to opaki plan koji je on kuhao tisućljećima onda bome ni đavao nije što je nekad bio. Ljudi katkad (namjerno) zaborave da je Isus također rekao da volimo svoje bližnje. Problem cijelog čovječanstva je da smo previše zaokupljeni mržnjom da bi se mogli posvetiti ljubavi i poštovanju. Isus Krist je opraštao grešnicima i razbojnicima te nije osuđivao ljude. Siguran sam da on ne bi imao ništa protiv nečijeg rodnog identiteta. Ali dobro, nisam raspoložen previše tupiti o Crkvi. Rodna ideologija je možda kontroverzna tema u Hrvata, međutim neke su je naprednije države već prigrlile, a osobno bih želio da se na nju baci oko i u našoj pomalo isključivoj, ali predivnoj zemlji. Unatoč tome, znam i sam da to nije vrlo vjerojatno... Moja poruka je da brinete o svojim bližnjima i održavate neku razinu poštovanja prema ljudima, bez obzira na njihov rod ili seksualnost. Nikako ne možete znati je li upravo osoba do koje vam je stalo dio neke zajednice po kojoj netko neukusno pljuje.

BODY SHAMING

Kako stati na kraj

ZLOBAN KOMENTAR NA RAČUN BILO KOJEG DIJELA TIJELA RAČUNA SE KAO BODY SHAMING. LJUDI SU ČESTO PONIŽAVANI ZBOG OŽILJAKA, PRIŠTEVA, DLAKA NA TIJELU...

Napisala: **Sara Čošić, 4. C**
 Ilustracija: **Petra Marnika, 3. C**

“Body shaming je termin koji označava tip društvene interakcije u kojem je osoba 1 predmet posramljivanja po osnovi izgleda od strane osobe 2”, kako kaže

zlobnim komentarima?

gosimple.hr. Zlobni komentari o izgledu računaju se kao verbalno zlostavljanje i ponižavanje. Mogu dovesti do problema s psihičkim, ali i fizičkim zdravljem. Uvrede na račun nečijeg izgleda su dosta učestale, pogotovo u svijetu medija i tehnologije kojem svatko ima

pristup. Body shaming je engleski pojam čiji hrvatski prijevod glasi „Sramoćenje tijela“. Može se definirati kao ponižavanje osobe neprikladnim komentarima na račun njenog fizičkog izgleda. Pojam body shaming uglavnom podrazumijeva uvrede na račun težine osobe.

Međutim, zloban komentar na račun bilo kojeg dijela tijela računa se kao body shaming. Ljudi su često ponižavani zbog ožiljaka, prišteva, dlaka na tijelu i tako dalje. “Ruganje, ogovaranje i posramljivanje vrlo su česti u međuljudskim odnosima i gotovo da nema osobe koja barem

“NEĆEMO SE NIKADA U POTPUNOSTI MOĆI OBRANITI OD KRITIČNOSTI DRUGIH, ZATO JE VAŽNO VODITI BRIGU O SEBI, RAZVIJATI SOCIJALNE VJEŠTINE, NJEGOVALI ZDRAVE ODOSE I GRADITI SVOJU MREŽU PRIJATELJSKE PODRŠKE. “ - POTVRĐUJE PSIHOLGINJA IVANA RUPČIĆ- KAJTEZOVIĆ

jednom u životu nije doživjela takvo iskustvo. Naravno, to ne znači da su ovakva ponašanja dobra i da se ne mogu mijenjati. Prema evolucijskoj teoriji, boravak u skupini je bio ključan za preživljavanje pa je u tom kontekstu ruganje, posramljivanje i ogovaranje imalo adaptivnu funkciju jačanja veza između članova neke grupe. ” - kaže psihologinja Ivana Rupčić- Kajtezović. Zlobni komentari na račun težine nazivaju se “fat shaming” i “skinny shaming”. Osoba uspoređuje svoje tijelo i težinu s tuđim tijelima što može stvoriti psihozu i stres. Komentari ostavljaju trag na osobi i utječu na fizičko i psihičko stanje osobe. Opsjednutost izgledom može dovesti do depresije, nesigurnosti i niskog samopouzdanja. U pokušaju da postigne savršen izgled, osoba se izgladnjuje da bi smršavjela ili se prejeda da bi se udebljala te razvija poremećaje u prehrani poput anoreksije, bulimije ili poremećaja prejedanja.

Utjecaj društvenih mreža

Društvene mreže i mediji su također utjecali na to kako vidimo svoje tijelo. Mediji naglašavaju važnost fizičkog fizičkog izgleda i ideale ljepote. Fotografije na internetu su lažne i pune filtera, a internet ih je pun. Teško je prebroditi body shaming i postići pozitivno mišljenje o vlastitom tijelu u svijetu tehnologije, medija i društvenih mreža. Anonimne osobe na internetu usude se reći bilo što upravo jer su anonimne i “skrivenne”.

Body positivity

Međutim, postoje pokreti koji se bore protiv diskriminacije i negative. Body positivity je pokret koji zagovara za ljubav prema sebi, hrabrost, poticanje raznolikosti i borbu protiv diskriminacije. Trend dolazi iz SAD-a i cilj mu je ohrabriti svakoga da se osjeća ugodno u svome tijelu. Body neutrality zagovara za neutralan odnos prema tijelu. Šalje poruku da nas naše tijelo ne definira. Body

neutrality je samo razmišljanje o tijelu. Niti ga volimo niti ga mrzimo, ali ga prihvaćamo bez obzira na to kako izgleda. Za zdrav stav prema svome tijelu važno je ne uspoređivati se s drugima. “Mi živimo u kulturi individualizma i važno je kritički promišljati o sebi i svom ponašanju kao i svakodnevno razvijati empatiju za drugoga. Loša ponašanja vrlo lako prelaze u naviku, zato je važno naučiti se samokontroli i suzdržavanju te ustrajno ponavljati koliko štetu možemo nanijeti nekome s raznim oblicima verbalnog nasilja. Nagrada za suzdržavanje od verbalnih provokacija bi trebala biti moralno zadovoljstvo zbog ispravnog stava. Za zdravu ličnost je najvažnije da se zna suočiti ili odgovoriti na izazove okoline. Nećemo se nikada u potpunosti moći obraniti od kritičnosti drugih, zato je važno voditi brigu o sebi, razvijati socijalne vještine, njegovati zdrave odnose i graditi svoju mrežu prijateljske podrške.” - potvrđuje psihologinja Ivana Rupčić- Kajtezović. Svi izgledamo drugačije i posebni smo na svoj način. Nadalje, možete pitati obitelj i prijatelje za podršku. Dobro je obratiti se nekome tko vas dobro poznaje i kome vjerujete. Zlobni komentari na račun izgleda dolaze u mnogim oblicima. Takvi komentari lako povrijeđaju osobu kojoj su komentari upućeni, čak iako je u pitanju šala. Naša tijela ne definiraju nas kao ljude niti je fizički izgled važan kao što ga društvene mreže idealiziraju.

PREDRASUDE

Čini li odijelo čovjeka?

Napisala: **Antica Vrandečić, 2. D/E**
Fotografija: **Petra Marnika, 3. C**

Godina je 1990. predivna Julia Roberts/Vivian Ward dala nam je pravi primjer prosuđivanja čovjeka „po odijelu“. Ako biste jednog dana bili zaposleni u skupoj i visoko klasnoj trgovini odjeće, kako biste se ponašali? Trgovine visoke klase kao „Dior“, „Louis Vuitton“ ili „Channel“ karakteristične su po svojim apsurdno skupim i naprosto šokirajućim cijenama koje bi, po nekim očekivanjima i prosudbama, mogli priuštiti samo oni koji će u takve trgovine ući u markiranoj odjeći, skupoj luksuznoj obući i s kožnim, autentičnim „Birkin“ torbicama. Kultni film „Pretty

Woman“ pokazao je subjektivnu i, nažalost, sve češću teoriju da su ljudi (pogotovo trgovci u takvim trgovinama) skloniji osuđivanju i predrasudama prema „jeftinije“ odjevenim ljudima.

Društveni stereotipi

Predrasude se mogu odnositi na rasu, na religiju, kulturna obilježja, nacionalna i politička opredjeljenja. Uglavnom se temelje na društvenim stereotipima. Predrasuda ima sve više, pogotovo među mlađim generacijama. Možemo ih primijetiti već po izrazima lica naših kolega dok prolazimo hodnikom škole, dok šetamo ulicama grada ili sjedimo u čekaonici kod liječnika. Ugladamo osobu koja se obukla

drugačije, ošišala kosu na neobičan ili jedinstven način, i zapitamo se “ima li ta osoba ogledalo?” A zašto se ne zapitamo, izazovemo li mi nekad čuđenje puno predrasuda kod drugih ljudi zbog svojih osobitosti, zbog svoje prepoznatljivosti? Bismo li se osjećali ugodno znajući da smo i mi možda nekad bili pod povećalom u istom tom hodniku, ulici ili čekaonici? Na temelju čega ljudi imaju potrebu primijetiti i osuditi tuđe različitosti umjesto prigrliti ih i možda naučiti nešto iz njih?

Odjeća bi trebala biti odraz naše osobnosti

Ono što je nama standardno, normalno, estetski prihvatljivo i poznato nekim ljudima je ružno, kičasto, grezo i smiješno. Odjeća bi, dakle, trebala biti odraz naše osobnosti, jedinstvenosti, ne nužno složenijih te dubljih vrijednosti, pogotovo ne onih koje se zatrovanim predodžbama pretvaraju u negativne projekcije. Ljudska sklonost osuđivanju je urođena. Vrlo je lako izražavamo, no trebali bismo imati više tolerancije i razumijevanja prema drugim ljudima. To je kvaliteta koju valja učiti, naučiti i razvijati. Tolerancija nas općenito čini boljim i sretnijim ljudima. Naučimo li prihvaćati i poštivati tuđe ideje te način života, naučimo li se međusobnom podnošenju i prihvaćanju, svijet bi mogao postati bolje mjesto za život. A odijelo još ugodnije “mjesto” za dušu i tijelo.

INTERVJU Nensi Segarić, predavačica na Odjelu za sociologiju Sveučilišta u Zadru

„Sve različitosti su jednako vrijedne i sve je to bogatstvo”

Napisala: **Mea Lerga, 4.D**

Fotografija: **Ivan Segarić, 4. D, Nina Andrić, 3. C**

U današnjem svijetu tolerancija igra veliku ulogu u međuljudskim odnosima, a posebno je aktualna tema u Hrvatskoj zbog povećanja broja stranih radnika. Hrvatska je kao zemlja vrlo homogena i nismo navikli na različitosti. Svake godine imamo sve više etničkih skupina, a u kontekstu različitosti potrebno je razgovarati o fizičkom izgledu i rodu. Sjeli smo s višom predavačicom na Odjelu za sociologiju Sveučilišta u Zadru, Nensi Segarić, koja nam je objasnila nekoliko važnih stvari.

Jesmo li mi kao društvo generalno tolerantni ili netolerantni?

Zapravo se ne možemo izdvojiti od drugih društava kada gledamo globalno. Svugdje i uvijek postoji manjak tolerancije između nas i

„SVUGDJE I UVIJEK POSTOJI MANJAK TOLERANCIJE IZMEĐU NAS I „ONIH DRUGIH”. UVIJEK POSTOJE NEKI „DRUGI”, BILI TO BAD BLUE BOYS I TORCIDA ILI KVARTOVI, KAO NPR. STANOVI I VOŠTARNICA.” – KAŽE NENSI SEGARIĆ

„onih drugih”. Uvijek postoje neki „drugi”, bili to Bad Blue Boys i Torcida ili kvartovi, kao npr. Stanovi i Voštarnica. Mi smo do sada bili poprilično homogeno društvo što se tiče religije i nacionalnosti, pa

smo, posebno u manjim sredinama, navikli živjeti među „svojima”. Bilo bi korisno provesti istraživanje ili anketu o tome kako se ljudi osjećaju kada vide one „druge”. Sada imamo puno doseljenika i primjećujem da se naši ljudi osjećaju nelagodno, što nije slučaj u multikulturnim državama. To je ono što zovem „loncem za taljenje” – način života u multikulturalizmu gdje postoji jedna nacija (npr. Amerika). Oni stavljaju nacionalnost iznad etničke pripadnosti (npr. Afroamerikanci). Ako se živi s nekim s kim imamo ekonomsku korist, tada se tolerancija razvija. Tako ćemo i mi morati postupiti jer naš opstanak ovisi o stranim radnicima.

Smatrate li da naša generacija više poštuje različitost od ostalih generacija?

Teško je odgovoriti na to pitanje. Neka istraživanja pokazuju povratak tradicionalnim vrijednostima jer

se ljudi, posebno u krizama poput pandemije ili rata, osjećaju sigurnije kada se povlače u vlastite zajednice i identitete te prihvaćaju tradicionalne vrijednosti. Moja generacija, koja je odrastala 60-ih, 70-ih i 80-ih, živjela je u multikulturnoj i multinacionalnoj državi. Učili smo ćirilicu i svi jezici su bili jednaki. Možda smo čak bili tolerantniji prema razlikama nego današnja mladež. S druge strane, pristup tehnologiji i drugim kulturama može potaknuti toleranciju, ali i strah, anksioznost i ksenofobiju. Važno je razviti kvalitetan vlastiti identitet kako bismo mogli cijeniti druge kulture i smatrati ih jednako vrijednima, čak i ako ih ne razumijemo.

Postoji li razlika među spolovima? Smatrate li da dječaci imaju tradicionalnije stavove od djevojčica?

Ja bih rekla da je to rodna razlika jer spol je ono s čime se radamo, a rod učimo. Učimo kako biti muškarac i kako biti žena. Socijaliziramo i internaliziramo te norme. Učimo da djevojčice moraju biti nježnije, da dječaci ne plaču, da su tehnički sposobniji. Djevojčice se igraju lutkama i pripremaju za svoje buduće uloge. Mogu reći da su djevojčice čak tradicionalnije nego dečki. Mi smo te koje prenosimo te vrijednosti, odnosno naše majke koje nas tako odgajaju, i

Nensi Segarić, predavačica na Odjelu za sociologiju Sveučilišta u Zadru

socijaliziramo se u društvu koje je patrijarhalno. Koliko god mi mislili suprotno, ne primjećujemo te patrijarhalne obrasce. Na primjer, na studiju medicinske sestre ne postoji naziv „medicinski brat”. Ne očekuje se da muškarci njeguju, liječe... To je žensko zanimanje koje se povuklo iz domaće sfere. Prije se patrijarhat primjenjivao u domu, a sada je u cijelom društvu. Dečki zadržavaju svoj položaj, ali nije da se mi kao žene opiremo toj tradiciji. Jako se teško oduprijeti jer je strukturalno prisutna na svim razinama. Kad uđete u vrtić, curice se igraju s lutkama, a dečki se loptaju. Od malena se vidi ta razlika. Ne bih ja rekla da su muškarci tradicionalniji od žena; mi se uklapamo u te uloge i same ih prenosimo.

Koliko društvene mreže doprinose netoleranciji, nepoštivanju različitosti te formiranju pogrešnih stavova?

S obzirom da toliko vremena provodimo na društvenim mrežama, a mladi pogotovo, jer su zapravo od rođenja na društvenim mrežama, male bebe već koriste mobitele. Prije smo ih stavljali pred televiziju da gledaju crtiće dok nešto obavimo. Mi kao roditelji i obrazovni sustav ne možemo kontrolirati sadržaje

koje oni konzumiraju. Izmaklo je kontroli. Vrlo teško ćemo vratiti autoritete kao što su roditelji, Crkva, tete u vrtićima... Djeca u razvoju gledaju neke sadržaje koji su nekontrolirani. Upijaju ih kao stvarne. Djeca sada već ne razlikuju stvarnost i virtualni svijet. Događaju se promjene u psihofizičkim i psihosomatskim formama koje moramo razviti, npr. emocije. Ovdje imamo emotikone pomoću kojih izražavamo ljutnju, bijes, ljubav, ali to nije stvarnost. Pitanje je kako će djeca, kada izađu vani, uopće moći komunicirati oči u oči ako to do sada nisu naučila. S druge strane, ako nismo na mrežama, isključeni smo iz svijeta informacija. S jedne strane, društvene mreže su vrlo korisne, ali s druge strane ćemo tek vidjeti kakve će posljedice imati. Kada izađemo u stvarni svijet, nismo navikli da može biti loše, da možemo biti poraženi ili se nekome jednostavno ne sviđamo. Kada smo u stvarnom svijetu i to se dogodi, nemamo razvijene vještine suočavanja s time. Pitanje je kako će se novije generacije nositi s tim. Nažalost, imali smo slučaj dječaka u Beogradu koji je igrao igrice i valjda mislio da će likovi oživjeti. Trebalo bi provoditi edukacije o kontroli i znati koliko će tehnologija utjecati na nas. Postoji još jedna situacija u obliku kompleksa refleksivnosti o čemu govori Anthony Giddens. On kaže da moramo razviti refleksiju protiv onoga što ne valja i sami sebe

kontrolirati u tom svijetu tehnologije. Trebamo ostati svoji i izgraditi se kao zdrave ličnosti koje se mogu suočiti sa stvarnim svijetom.

Jesu li digitalne platforme i društvene mreže odigrale značajnu ulogu u naglašavanju fizičkog izgleda kao mjerila ljepote i uspjeha?

U svakom slučaju. Prije smo imali Barbie, koja je imala savršene proporcije. Djevojčice su se igrale s Barbie i ona je bila pojam ljepote. Taj stalni osjećaj da nismo dovoljno dobre, koji nam nameće patrijarhat, čini da žene ponovno ostaju u podređenom položaju. Ako žena nije zadovoljna sa sobom, ona postaje veliki potrošač svega što će joj omogućiti da bude poželjna. Ako

ima ravnu kosu, ona će je kovrčati, a ako ima kovrčavu, ravnati – nikad nismo dovoljno dobre. Medijske slike žena, npr. u glazbi, poslušaj tekstove i vidjet ćeš. Radi se o bogatim muškarcima, a ona je samo bižuterija itd. Uvijek je bilo tih bolnih ljubavnih priča koje su se izražavale kroz pjesme. Danas, kapitalizam i tržište moraju nam prodati nešto, a ako smo nezadovoljni sobom, onda će im biti lakše prodati više. Standardi se ionako stalno mijenjaju, a uvijek nešto nije dobro. Kad mladima usade taj osjećaj da nisu dovoljno dobri, slijedi nesigurnost, pogotovo kada su stalno na društvenim mrežama. Mediji su ključni u stvaranju te slike i apatije mladih. Neki se bore da izgledaju kako bi trebali, a drugi pate od psihičkih bolesti jer se osjećaju

nedovoljno dobrima.

Kako u školama razbijati stereotipe i promovirati inkluziju? Koji je vaš savjet profesorima i učenicima?

Obrazovanje i širenje znanja su ključni. Na profesorima, nastavnicima i tetama u vrtiću je velika odgovornost da djeca konzumiraju pozitivne sadržaje, od književnosti do umjetnosti, kako bi djeca uz to odrasla. Također je važno razvijati prijateljski duh u razredima i boriti se protiv bilo kakve diskriminacije. Svi se svima rugaju i to je prisutno svugdje, ali na tome treba poraditi, da prihvatimo različitosti i učimo živjeti s njima. Sve različitosti su jednako vrijedne i sve je to bogatstvo, a ne istost. Istost pruža utjehu, ali oni koji su različiti otkrivaju svijet. Oni koji su imali viziju, a bili su na granici društveno prihvaćene normalnosti. Trebamo kod djece poticati prihvaćanje različitosti. Pogotovo vaša škola i moje iskustvo s vašom školom je takvo da je to jedina škola u Zadru koju poznajem odakle djeca izlaze sretna. Profesori su svi divni, osjećam da se djeca međusobno vole i osjeća se taj duh prijateljstva, poštovanje različitosti i kreativnosti.

Smatrate li da je patrijarhat postoji?

Naravno da postoji, već sam govorila o patrijarhatu, to je duboko ukorijenjen sustav koji mi više niti

„STANDARDI SE IONAKO STALNO MIJENJAJU, A UVIJEK NEŠTO NIJE DOBRO. KAD MLADIMA USADE TAJ OSJEĆAJ DA NISU DOVOLJNO DOBRI, SLIJEDI NESIGURNOST, POGOTOVO KADA SU STALNO NA DRUŠTVENIM MREŽAMA.” – POTVRĐUJE NAM NENSI SEGARIĆ

ne primjećujemo. Stalno je prisutan i stalno se provodi, jako je teško ga iskorijeniti. Kako idemo dalje u budućnost, čini mi se da su žene i dalje u podređenom položaju. Istraživanja nalažu da 80% žena i dalje same obavljaju kućanske poslove, uz karijere i odgoj djece. Ujutro, kada se žena probudi, većina prvo pomisli što će danas kuhati, a to muškarcima sigurno nije na pameti. Muškarci još uvijek sigurno mogu otići na posao i biti sigurni da su djeca zbrinuta i da će ih dočekati topli obrok... To brojke pokazuju, ali naravno, nije kod svih takav slučaj. Dok god se ženama od strane društva ne pomogne, do

rodne jednakosti se neće doći tako lako. Žene su te koje rađaju djecu, a stanovništvo je najvažniji resurs neke države, tako da moramo biti sigurne i zaštićene žene koje će biti središte obitelji i odgajati djecu u sigurnom okruženju.

Smatrate li da oni koji su u moći i javno se zalažu za različitost, prenose lažan moral i rade performans?

Moguće, vrlo često se koristi. Vidimo po parlamentarnim izborima, u stvarnosti, lome se koplja oko abortusa, tijela žene. Pokazuje se moć i neki to pretvaraju u performans. Tema ostaje na površini, a dublja priča je puno ozbiljnija i štetna za položaj žena. Ljudi zbog toga vrlo često pokazuju averziju prema tome. Sve što se previše nameće, nije dobro. Žene u feminističkim pokretima su se uspjele izboriti za puno važnih prava, poput školovanja. Mi danas nismo svjesni da prije sto godina žene to nisu mogle. Borile su se za ulazak na tržište rada, a i bolji položaj u društvu, općenito. Ne možemo reći da se žene nisu ozbiljno borile. Prve sufražetkinje sigurno su bile osuđivane jer su htjele da se žene školuju. Tragovi tih stereotipnih uloga i odnosa rodova vide se i danas. Neke su se zaista borile, a netko radi performans. Možda je nekakav nastup i dobra stvar jer potiče da se o nečemu priča.

RECENZIJA „Green Book“ (2018.)

Dinamika između dva lika najbolji je aspekt filma

VEĆINA FILMA POSVEĆENA JE KONTRASTU IZMEĐU IZNIMNO PROFINJENOG PIJANISTA (MAHERSHALA ALI) I NJEGOVOG SPOSOBNOG, ALI NEUMJERENOG VOZAČA (VIGGO MORTENSEN)

Napisao: **Marul Kesić, 4. C**
Fotografija: <https://kodungmovie.com/movies/green-book/>

„Green Book“ je biografska drama/komedija za koju sam imao visoka očekivanja. Mogu reći da su mi očekivanja bila i više nego ispunjena! Radnja filma smještena je u SAD-u, 1962. godine. Amerikanac talijanskog podrijetla Frank „Tony Lip“ Vallelonga ostane bez posla kad se klub u kojem je radio privremeno zatvori zbog renovacije. Tražeći alternativni posao dobije ponudu

da vozi afroameričkog klavirista Dona Shirleya na njegovoj turneji kroz jug SAD-a. Iako mu se nije svidjela ideja da radi za crnca, Tony prihvati ponudu i njih dvojica odlaze na putovanje, noseći sa sobom zelenu knjižicu koja označava sve restorane i prenočišta sigurna za tamnopute Amerikance.

Kritiziran zbog ublažavanja utjecaja rasizma na SAD

Najbolji aspekt ovog filma mi je definitivno bila dinamika između dva glavna lika. Većina filma posvećena je kontrastu

između iznimno profinjenog pijanista i njegovog sposobnog, ali neumjerenog vozača. Glavni glumci Viggo Mortensen i Mahershala Ali odlično utjelovljuju svoje likove. „Green Book“ je bio kritiziran zbog ublažavanja utjecaja rasizma u SAD-u tijekom 60-ih godina, međutim ovo nije običan film o ugnjetavanju rasnih manjina. Ovo je film u kojem se čovjek mijenja kroz suočavanje s rasizmom usmjerenim prema drugom čovjeku – u ovom slučaju, Tony Lip mijenja svoja mišljenja kad vidi što Don Shirley mora trpjeti. Tony i Shirley

se zbližavaju tijekom putovanja; dvije potpuno suprotne osobnosti uče jedna od druge. „Green Book“ je ultimativno priča sa sretnim završetkom, iako ima mnogo više slojeva. Unatoč trajanju od 130 minuta, osjećao sam se kao da je vrijeme proletjelo. Radnja filma se odvija relativno brzo i nema dosadnih trenutaka, ali istovremeno ju je lako pratiti.

Jedna će vas scena nasmijati, druga natjerati u plač

Film savršeno prelazi kroz promjene raspoloženja između scena; jedna će vas scena nasmijati, druga će vas scena natjerati da razmišljate, zbog neke druge scene možda briznete u plač. Tijek radnje filma nije isforsiran. Gluma je fantastična, svaka scena ispunjava

PILEĆA KRILCA IZ KFC-A (KOJA SU PROTAGONISTI POJELI U JEDNOM DIJELU FILMA) NISU POSTOJALA U 1962. TRIVIJALNA POGREŠKA, ALI TO JE MANJE-VIŠE SVE ŠTO SE TIČE POVIJESNIH NETOČNOSTI

svoju namjeru kako bi i trebala. Osobno sam preferirao komične scene – nasmijao sam se naglas u više navrata tijekom gledanja filma. Pogotovo zbog Tony Lipa. Uz spomenute kvalitete, glazba u filmu je bila sasvim prikladna. Nisam obraćao previše pozornosti na nju, uklapa se u film. Mjesta radnje izgledaju kao što su izgledala u 60-ima, odnosno pristaju uz svoje vremensko razdoblje. Istražujući za ovu recenziju, pročitao sam da pileća krilca iz KFC-a (koja su protagonisti pojeli u jednom dijelu filma) nisu postojala u 1962. Poprilično trivijalna pogreška, ali to je manje-više sve što se tiče povijesnih netočnosti. Zaključno, „Green Book“ je idealan materijal za filmsku večer i toplo ga preporučam. Nije iznimno dubokouman, ali ga nećete lako zaboraviti. Ocjena: 9/10

ARIANA REŽAN, UČENICA 4. C RAZREDA:

“Želja mi je u budućnosti otvoriti svoj tattoo studio”

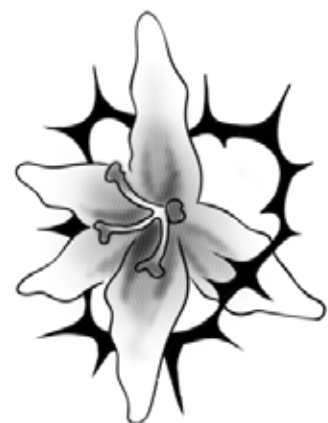
Napisala: **Sara Ćošić, 4. C**

Fotografija: **Arhiva škole**

Učenica 4.c razreda, Ariana Režan, već dugi niz godina bavi se crtanjem. Posljednje dvije godine pažnju joj zaokuplja tetoviranje. U budućnosti bi se htjela baviti time. Više preferira slikovite, prirodne motive

nego apstrakcije. „Tetoviranje me zainteresiralo kao posao kojim se mogu baviti, a istovremeno uživati u njemu.“- kaže nam Ariana. Dosad je tetovirala par osoba. Većinom je riječ o poznanicima, ali je tetovirala i puno svinjskih nogica. Kaže da je svinjska koža najsličnija ljudskoj. Želja joj je u budućnosti otvoriti svoj tattoo studio.

**U NASTAVKU MOŽETE POGLEDATI NEKOLIKO
ARIANINIH TETOVAŽA**

MY SMART CITY ZADAR 2024 HACKATHON

Naši učenici osvojili drugo mjesto

**DRUGO MJESTO
OSVOJILA JE NAŠA
ŠKOLA S TIMOM
„MRLE I DRUŽINA“.
ČLANOVI TIMA BILI SU:
JAKOV PERIĆ, MARKO
MRŠIĆ, DAVID KREŠAN
I TOMISLAV ŽUNIĆ,
UČENICI 3.E RAZREDA**

Napisala: **Emanuela Kalmeta, 3.E**
Fotografija: **Arhiva škole**

Ove je godine naša škola imala čast sudjelovati na natjecanju My Smart City Zadar 2024 Hackathon. Natjecanje se održava već šestu godinu za redom, a ove se godine održalo 17. i 18. prosinca. U kategoriji srednjih škola sudjelovale su Prirodoslovno-grafička škola, Strukovna škola Vice Vlatkovića, Gimnazija Franje Petrića i Gimnazija Vladimira Nazora, ukupno jedanaest timova. Tema ovogodišnjeg Hackatona bila je „Inovativna rješenja za očuvanje morskog ekosustava“. Natjecatelji su svoje ideje predstavili stručnom žiriju kojeg su činili IT stručnjaci: Lovro Valčić, Igor Lončar i Josip Kalebić. Prvo mjesto odnio je tim „Dabrovi“ iz Gimnazije Vladimira

Nazora s projektom „Posedonija“. Drugo mjesto osvojila je naša škola s timom „Mrle i družina“. Članovi tima bili su: Jakov Perić, Marko Mršić, David Krešan i Tomislav Žunić, učenici 3.E razreda koji su zajedno osmislili projekt naziva „PlastiClean“. „Naš projekt pruža rješenje problema prevelike zagađenosti lijepih zadarskih plaža. „PlastiClean“ korisniku omogućava informiranje o stanju plaža. Korisnik ulazi unutar označenog prostora uz pomoć mape, gdje ga čeka potrebna oprema za čišćenje plaže, a na kraju čišćenja koristi naš „PlastiCan“ (pametnu kantu) kako bi odložio otpad i preuzeo bodove.“ – rekao je Marko Mršić. Treće mjesto osvojio je tim „Mateine palačinke“ iz Strukovne škole Vice Vlatkovića s projektom „Fiber guard“. Nadamo se da će ovakvih natjecanja biti sve više s obzirom da se na taj način potiče mlade na promišljanje o problemima vezanim uz lokalnu sredinu u kojoj živimo. Svi timovi ove godine pokazali su zavidnu razinu kreativnosti te im ovim putem svima čestitamo.

**Slijeva nadesno: David Krešan,
Jakov Perić, Tomislav Žunić i
Marko Mršić**

WORLD SKILLS

PRILIKA

za isticanje izvrsnosti i promocija strukovnog obrazovanja

**U NATJECANJU SU SUDJELOVALI LORENA
ODOBAŠIĆ, POD MENTORSTVOM PROFESORICE
INDE VUČINOVIĆ, LUKA ČAČIĆ UZ MENTORICU
MAJU REP I TEO KUJUNDŽIĆ I ANTE VIDAĆ S
MENTORICOM LUCIJOM MIČIĆ**

Napisala: **Sara Čošić, 4. C**

Fotografija: **Arhiva škole**

Od 13. do 15. svibnja 2024. godine po peti je put održano Državno natjecanje za učenike strukovnih škola Worldskills Croatia. Natjecanje organizira Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih i ujedno je

to najveći događaj u obrazovanju Republike Hrvatske te najveće natjecanje na ovom dijelu Europe. Više od 370 najboljih učenika iz više od 200 strukovnih škola natjecalo se u 42 strukovne discipline, od tradicionalnih struka poput zidarstva i pekarstva preko suvremenih struka poput IT sustava i mehatronike pa do interdisciplinarnih disciplina poput

robotike. U natjecanju su sudjelovali i učenici naše škole. Lorena Odošašić iz 3.B razreda je pod mentorstvom profesorice Inde Vučinović osvojila šesto mjesto u disciplini Eko laboratorij. Luka Čačić iz 3. D/E razreda natjecao se u disciplini Web dizajn uz mentoricu Maju Rep i osvojio peto mjesto. Teo Kujundžić i Ante Vidać iz 4. D/E razreda natjecali su se u disciplini Multimedija s mentoricom Lucijom Mičić i osvojili četvrto mjesto. Za strukovne škole, natjecanje Worldskills Croatia je prilika za isticanje njihovih izvrsnosti i promocija strukovnog obrazovanja kao ključnog koraka prema uspješnoj karijeri. Učenici sudjelovanjem dobivaju priliku pokazati svoje vještine i povezati se s budućim poslovima.

1.

1. Učenik Luka Čačić natjecao se u disciplini Web dizajn, 2. Učenici Teo Kujundžić i Ante Vidać natjecali su se u disciplini Multimedija, 3. Učenica Lorena Odošašić natjecala se u disciplini Eko laboratorij

2.

3.

LIDRANO 2024.

“Smotra je bila nezaboravno iskustvo”

**DOMAĆIN SMOTRE
BILA JE GIMNAZIJA
MATIJE ANTUNA
RELJKOVIĆA, ČIJI
SU UČENICI VEĆ NA
ULASKU U SOBE ZA
IZVOĐAČE I MENTORE
ODAVALI DOJAM
PROFESIONALIZMA
I IZNIMNE
GOSTOLJUBIVOSTI**

Napisala: **Mea Lerga, 4. D**Fotografija: **Arhiva škole**

Prirodoslovno-grafička škola sudjelovala je po drugi put za redom na državnoj smotri Lidrano. Čak četiri srednjoškolska lista iz Zadarske županije izabrana su među 15 najboljih. Ova literarno-novinarska te dramsko-scenska manifestacija održana je po 34. put, i to u Vinkovcima, od 22. do 26. travnja. Smotra je bila nezaboravno iskustvo.

Iznimna gostoljubivost domaćina Smotre

Po dolasku u Vinkovce smješteni smo u hotel Admiral. Odmah je bilo

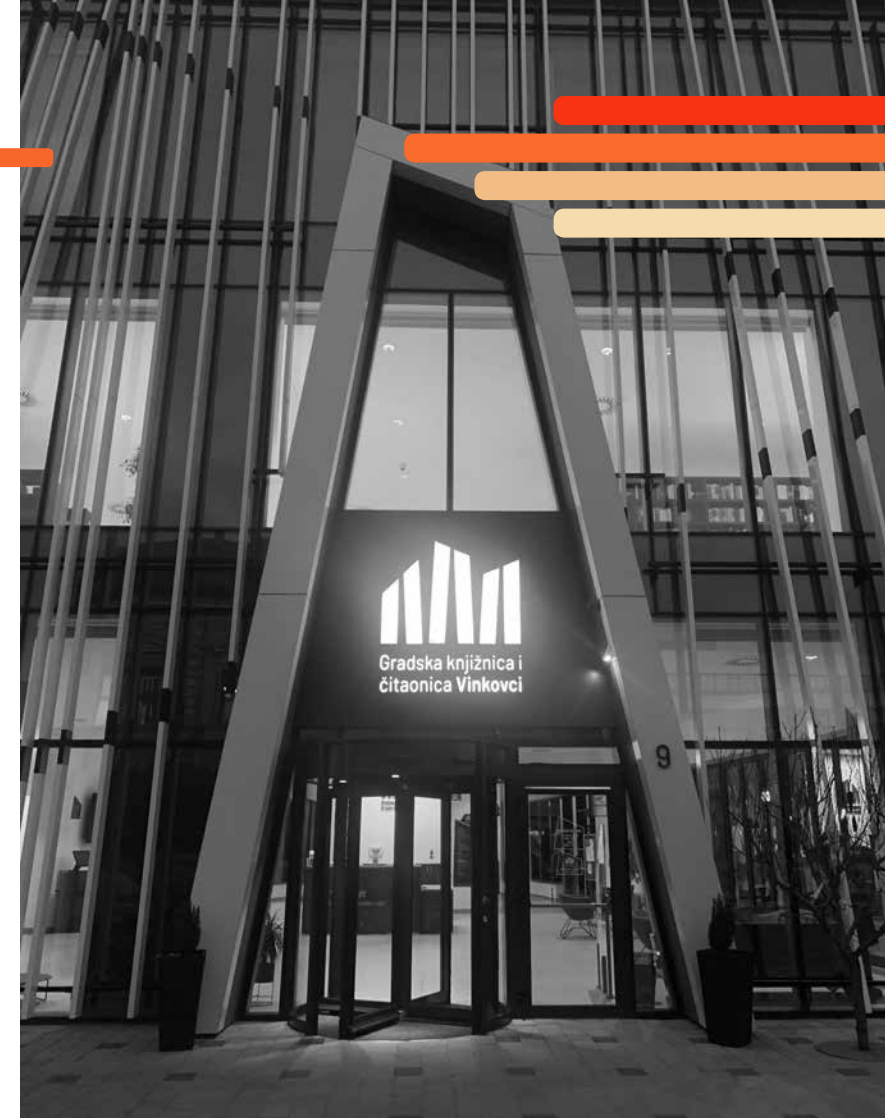
jasno da će smotra biti zanimljiva zbog lokacije jer se nikad prije nije održala u Vinkovcima. Četiri dana u Vinkovcima bila su dovoljna da se osjeti duh ovog malog grada. Domaćin smotre bila je Gimnazija Matije Antuna Reljkovića, čiji su učenici već na ulasku u sobe za izvođače i mentore odavali dojam profesionalizma i iznimne gostoljubivosti. U poklon-paketu smo dobili ručno rađeni sapun, kemijsku olovku i bilježnicu s logom gimnazije – vrlo elegantan i prikladan poklon. Naša soba bila je jako čista, moderna i s lijepim pogledom na centar grada. Hrana je bila solidna. Prvu večer, nakon dolaska, zaputili smo se na svečano otvorenje. U kazalištu Joza

Oduševljeni smo Gradskom knjižnicom i čitaonicom Vinkovci

Ivakić, gradonačelnik Ivan Bosančić održao je govor dobrodošlice, a učenici Gimnazije Matije Antuna Reljkovića izveli su nekoliko nastupa. Zbor je izveo pjesmu, a dvoje učenika je otpjevalo “Put ka sreći” od Gorana Bare i Majki. Ovi vinkovački srednjoškolci pokazali su izniman talent i bilo je pravo zadovoljstvo slušati ih. Nakon otvorenja smo se još malo podružili i otišli na spavanje jer nas je sutra čekao dug dan.

Dugoočekivani okrugli stolovi

Ujutro smo imali okrugle stolove na kojima je svaki školski list bio individualno komentiran. Članovi povjerenstva (Marko Baus, Ankica Blažinović Kljajo, Nino Đula, Neven Kepeski, Jasna Pandžić i Srećko Listeš) dali su svoje kritike, ali i pohvale za svaki časopis. Jedina mana okruglih stolova bila je to što su previše vremena posvetili prvom dijelu školskih listova pa su zato drugi dio morali požuriti. Povjerenstvo je pohvalilo naš dizajn, a čak su ga spomenuli kao primjer. Međutim, istaknuli su da bi trebalo biti više sadržaja, što ćemo svakako uzeti u obzir za sljedeći broj. Taj dio smotre bio je zapravo najvažniji pa smo u

preostalim danima uglavnom bili slobodni. Provedeno je to vrijeme u šetnjama po gradu, razgledavanju, sjedenju na kavi... Sljedeći dan održan je još jedan okrugli stol, ali on je bio neobavezan. Navečer se održalo svečano zatvaranje s nastupima i recitacijama. Izvedba koja mi se posebno svidjela bila je grupni scenski nastup “Ubojstvo u Čiro expressu” učenika Gimnazije Dubrovnik. Bilo je to izvrsno izvedeno, s duhovitim i uvjerljivim

tekstom. Državna smotra Lidrano bila je iznimno pozitivno iskustvo – to nije bilo natjecanje, već prilika da se podružimo s istomišljenicima i upoznamo ljude iz različitih krajeva, naučimo nešto novo i širimo horizonte. Drago mi je da sam imala priliku biti dio jednog posebnog događaja. Osim same manifestacije, iznimno mi se svidjela i lokacija. Vinkovci će uvijek imati posebno mjesto u mom srcu jer su zaista druželjubiv i karakteran grad.

Zadarska ekipa na Lidranu

Slika gore: Polufinale - Krešimir Marić i Matej Nimac

Slika desno: Pobjednik - Roko Žmikić

ŠKOLSKI TURNIR U ŠAHU

Roko Žmikić osvojio prvo mjesto

FINALE JE BILO NAJUZBUDLJIVIJE. ROKO I KREŠIMIR SU POKUŠAVALI NADMUDRITI JEDAN DRUGOGA, ALI NA KRAJU, ROKO ŽMIKIĆ JE USPIO DOĆI DO POBJEDE I OSVOJIO JE PRVO MJESTO

Napisao: **Roko Režan, 1.G**

Fotografija: **Arhiva škole**

Nedavno se u Prirodoslovno-grafičkoj školi Zadar održao prvi šahovski turnir. Ideju za turnir dao je Saša Prole iz 3.D razreda, a knjižničar Ante Prtenjača jedan je od glavnih organizatora. Zahvaljujući ravnateljici Anamariji Ivković školska knjižnica sada ima šahovske ploče na kojima učenici mogu igrati šah kad god žele. U turniru je sudjelovalo devet učenika: Romeo Miljak, Matej Nimac, Krešimir Marić, Šimun Ikić, Saša Prole, Roko Žmikić, Luzario Kuštera, Neo Turčinov i Luka Rengel. Iako su svi bili uzbuđeni, atmosfera je bila prijateljska i svi su se trudili dati najbolje od sebe. U polufinalu su se natjecali Šimun Ikić i Roko

Žmikić, dok su na drugoj strani igrali Krešimir Marić i Matej Nimac. Obje borbe bile su napete, a svaki potez bio je pun promišljanja. Na kraju su se Roko i Krešimir našli u finalu i svi su s nestrpljenjem čekali da vide tko će pobijediti. Finale je bilo najuzbudljivije. Roko i Krešimir su pokušavali nadmudriti jedan drugoga, ali na kraju, Roko Žmikić je uspio doći do pobjede i osvojio je prvo mjesto. Iako je Roko pobijedio, svi ostali mladi šahisti pokazali su da imaju puno potencijala. Ovaj turnir bio je odlična prilika da se svi zainteresirani okupe, pokažu što znaju i uživaju u igri koja zahtijeva razmišljanje i koncentraciju. Svi se nadamo da će ovakvih događanja biti više i da će sljedeći put sudjelovati još više učenika.

ROKO ŽMIKIĆ, POBJEDNIK TURNIRA U ŠAHU:

Šah sam krenuo igrati od malih nogu i oduvijek me zanimalo, no nisam znao gdje se mogu upisati u šahovski klub, a i obveze u glazbenoj školi također su bile problem pa sam odustao. Ali za vrijeme korone, kada se online šah popularizirao, opet sam se zainteresirao. Kolega iz razreda, Saša Prole, me pitao za mišljenje o šahovskom natjecanju u knjižnici te sam odmah postao zainteresiran. Šahovsko natjecanje je bilo divno iskustvo. Jedan od razloga zašto je bilo tako zanimljivo je što su se svi natjecatelji ta dva tjedna fokusirali na učenje šaha, vježbali su jedni s drugima i zabavljali se. Ponekad smo satove struke koristili za proučavanje otvaranja i strategija koje bismo koristili na natjecanju. Održavanje natjecanja je bio jedan od većih problema jer smo se morali izboriti za slobodan sat, ali ni to nije bio preveliki problem. Palo je nekoliko neopravdanih i to je to. Natjecanje samo po sebi je bilo uzbudljivo i stresno, dobro sam se osvojio protiv svakog protivnika, ali je vrijedilo radi uspomena i lijepoga vremena provedenog s kolegama.

EKO DANI 2024.

Okupili se vrtićarci, osmaši, srednjoškolci i studenti

1. Učenici smjera Kemijski tehničar izvode pokuse vrtićarcima, 2. Učenici smjera medijski tehničar, organizatori "Eko basket", 3. Tradicionalna sadnja stabla u dvorištu Perivoja Vladimira Nazora, 4. Gužva u hodniku Prirodoslovno-grafičke škole

OVE GODINE TEMA „EKO DANA“ BILA JE „BIOGRAFIJA VODE“. UČENICI SU MOGLI SUDJELOVATI U RAZNIM AKTIVNOSTIMA: ČIŠĆENJE OKOLIŠA ŠKOLE, OREZIVANJE MASLINA TE SADNJA DRVEĆA NADA I JUDA

Napisala: **Nina Ivković, 3. C**

Fotografija: **Arhiva škole**

Na Dan planeta zemlje, 22. travnja, naša škola proslavila je Dan škole i obilježila tradicionalni Eko-dan, ekološko-edukativnu manifestaciju u organizaciji Prirodoslovno-grafičke škole Zadar. Ove godine tema „Eko-dana“ bila je „Biografija vode“. Učenici su mogli sudjelovati u raznim aktivnostima: čišćenje okoliša škole, orezivanje maslina te sadnja drveća Nada i Juda. Osim vrtićkog

uzrasta pratili su nas i osmaši iz osam osnovnih škola te studenti prve godine Odjela za ekologiju, agronomiju i akvakulturu Sveučilišta u Zadru. U radionicama profesorica Jelene Barbarić-Gačine i Valentine Zelenike učenici su prepoznávali morske organizme, simulirali čišćenje onečišćenog mora, a najmlađi su izrađivali modele školjkaša od plastelina. Na radionici kod profesorice Mihovile Rončević istraživali su djelovanje kiselina na ljušturu školjkaša i donosili zaključke o utjecaju kiselih kiša na morski

ekosustav. Profesori Inda Vučinović i Edo Končurat naučili su nas nešto o indikatorima kojima se određuje ima li neka tvar kiselo ili lužnato svojstvo. Kod profesorica Gordane Kundid i Ane Šimurine istraživali su gustoću vode - kako ribe prežive u zaleđenom jezeru, zašto se voda sporo zagrijava i sporo hladi te zašto nam je u moru lakše plivati nego u jezeru. Na radionici iz fizike kod profesorice Josipe Stipanov učenici osmih razreda određivali su gustoću vode iz sile uzgona. Za kraj, učenici 3. D/E razreda organizirali su Eko-basket na kojem je sudjelovalo 16 srednjoškolskih ekipa, a profesorica Elizabeta Dorkin-Milković održala je predavanje o porukama skrivenima u vodi. Ovim putem zahvalili bismo se svim partnerima: Odjelu za ekologiju, agronomiju i akvakulturu Sveučilišta u Zadru, doc. dr. sc. Jeleni Lončar, dr. sc. Zoranu Zoriću, studentima prve godine, NASADI D.O.O te medijskom pokrovitelju, Radiju Zadar – HRT.

1.

2.

3.

4.

SREDNJA KINO ZONA

Film „Frka“ oduševio posjetitelje

CILJ OVOG PROJEKTA JE OBRAZOVATI MLADE O SEDMOJ UMJETNOSTI - FILMU, UČITI NA DOMIŠLJAT I ZABAVAN NAČIN, ALI I POVEZIVATI ISTOMIŠLJENIKE

Napisao: **Leo Komljenović, 4.D/E**
Fotografija: **Arhiva škole**

Već četvrtu godinu za redom nastavlja se suradnja Kino Zone i Prirodoslovno-grafičke škole kroz projekt „Srednja Kino Zona“. Pokrovitelji cijelog projekta su Zadarska županija i Grad Zadar. Kroz deseti mjesec učenici i svi ljubitelji sedme umjetnosti uživali su u novitetima, a i nekim klasicima, u parku Vladimira Nazora. Cilj ovog projekta je obrazovati mlade o sedmoj umjetnosti - filmu, učiti na domišljat i zabavan način, ali i povezivati istomišljenike. Kroz deseti mjesec imali smo priliku pogledati kulturni klasik „Truman show“, akcijsku komediju ranih 2000-ih, „Snatch“, te novi adolescentni hit „How to Have Sex“. Najviše oduševljenja izazvala je premijera domaćeg filma „Frka“. Ove godine filmovi su imali malo ozbiljniji ton te su učenike i sve ostale gledatelje potaknuli na dublje razmišljanje o odrastanju, međuljudskim odnosima i društvu.

Organizaciju projekta preuzela je profesorica Lucija Mičić. Grafički urednici-dizajneri kreirali su vizuale. Medijski tehničari snimili su i montirali najavu i trailere te vodili društvene mreže. Osim ovih poslova gdje su učenici mogli primijeniti svoje vještine na stvarnom projektu, bilo je i fizičkog rada. Cijeli projekt popraćen je i izložbom plakata na temu filmova Alfreda Hitchcocka, koje su izradili učenici Prirodoslovno-grafičke škole i Škole primjenjene umjetnosti i dizajna. „Bilo je jako zanimljivo. Odabrali smo dobre filmove. A mislim da će nam to biti i dobro iskustvo za buduće stvarne projekte.“- izjavila je učenica Nora Dorkin. Kroz ovaj projekt učenike se potiče na promišljanje na jedan kreativan način, a ujedno obrazuje o sedmoj umjetnosti - filmu. Osim toga, naši učenici smjerova medijski tehničar i grafički urednik-dizajner mogli su primijeniti svoje vještine na stvarnom projektu koji će im, ne sumnjamo, biti važan u budućim stručnim iskustvima.

YOUNG MINDS

Kroz edukacije i filmove do mentalnog zdravlja

PROJEKT OKUPLJA PARTNERE IZ HRVATSKE, GRČKE, LITVE I PORTUGALA. FOKUSIRA SE NA PODIZANJE SVIJESTI O MENTALNOM ZDRAVLJU KROZ EDUKACIJE I FILMOVE NA TEMU MENTALNOG ZDRAVLJA

Napisala: **Sara Ćošić, 4. C**

Ilustracija: **Arhiva škole**

Prirodoslovno-grafička škola Zadar partner je u međunarodnom projektu o mentalnom zdravlju učenika Young Minds koji je započeo u listopadu 2024. i traje do ožujka 2027. Naša je škola bila domaćin kick-off meetinga koji se održao 20. i 21. studenog 2024. Međunarodni projekt okuplja partnere iz Hrvatske, Grčke, Portugala i Litve koji zajedno razvijaju metode s fokusom na mentalno zdravlje i s ciljem poticanja kritičkog mišljenja učenika. Young Minds, punim imenom Unapređenje vještina učitelja u poticanju mentalnog zdravlja djece i mladih, dio je Erasmus+ programa koji koordinira

Udruga Mala filozofija iz Zadra. Uključuje partnere s međunarodnim iskustvom u obrazovanju, medijskoj

pismenosti i mentalnom zdravlju.

Podizanje svijesti o mentalnom zdravlju

Projekt okuplja partnere iz Hrvatske, Grčke, Litve i Portugala. Fokusira se

je promicanje psihosocijalne dobrobiti u školskom okruženju. Projekt obuhvaća razvoj priručnika za učitelje i online tečajeva za učitelje iz partnerskih zemalja.

Kick-off meeting

Partneri u projektu zajedno rade na razvoju inovativnih obrazovnih metoda s fokusom na mentalno zdravlje učenika i poticanje kritičkog mišljenja. Kick-off meeting održan u Prirodoslovno-grafičkoj školi bio je početak trogodišnje suradnje u ovom značajnom projektu. Međunarodni projekt kao što je Young Minds može

dugoročno unaprijediti odgojno-obrazovne kvalitete života učenika.

Vjerujemo da će ovaj projekt biti koristan u unapređenju vještina učitelja u poticanju mentalnog zdravlja učenika i ne sumnjamo da će biti korisno našim učenicima.

na podizanje svijesti o mentalnom zdravlju kroz edukacije i filmove na temu mentalnog zdravlja. Projekt traje od 1. listopada 2024. do 31. ožujka 2027. Obuhvaća temu mentalnog zdravlja, a misija projekta

RAVNATELJICA ANAMARIJA IVKOVIĆ:

Još jednom smo rado prihvatili partnerstvo s udrugom Mala filozofija u međunarodnom projektu YoungMinds programa Erasmus+. Drago nam je što ćemo kroz zanimljiv medij filma na različite načine pristupiti smanjenju stigme nastale oko mentalnog zdravlja. Projekt će trajati tri godine te će u projekt biti uključeni nastavnici koji će kreirati radionice s inovativnim metodama učenja u koje će implementirati vlastite primjere dobre prakse. Cilj projekta je promocija mentalnog zdravlja kroz aktivno uključivanje šire školske zajednice, roditelja i učenika te ostalih stručnjaka iz spomenutih područja.

ERASMUS+

Projekt **LinkUp!**“ učenicima će pružiti svježiji pogled na stanje rada u struci

KEMIJSKI I EKOLOŠKI TEHNIČARI ĆE IĆI NA PREDAVANJA I VJEŽBE U LABORATORIJU CETECAL U SEVILLI, A GRAFIČKI UREDNICI-DIZAJNERI, MEDIJSKI TEHNIČARI I WEB DIZAJNERI ĆE POHAĐATI PROGRAM „E-COMMERCE“ U TVRTKI FORJA ROJA U MALAGI

Napisala: **Tomica Torić, 4. C**Fotografija: **Arhiva škole**

I ove godine naši će učenici u sklopu projekta „LinkUp!“, a koji je dio programa „Erasmus+“, uživati i razvijati vještine i znanja u prekrasnoj Španjolskoj. Cilj ovog projekta je motivirati učenike za daljnje unaprjeđenje u struci i pružanje dubljeg uvida u budući posao. Uz obavezu i dodatnu nastavu u školi učenici mogu pohađati i ovakvu dodatnu projektnu nastavu te volonterska i sportska organiziranja. Osim toga, ovakvi događaji su prikladni za izlazak iz školske rutine i otvaraju nova mišljenja, a projekt „LinkUp!“ će učenicima i profesorima pružiti svježiji pogled na stanje rada u struci. Voditeljica projekta je

profesorica Martina Perić, a nositelj projekta je Prirodoslovno-grafička škola Zadar čiji će učenici pohađati dvotjedno predavanje. Projekt traje od 1.10.2024. do 30.09.2025. Organizirano je putovanje u Španjolsku za 24 učenika i dvije osobe u pratnji. Pet je odgojno-obrazovnih programa i podsektora unutar Kemijske i Grafičke tehnologije i audiovizualnih tehnologija. Učenici su podijeljeni u dvije grupe prema smjeru: na

kemijske i ekološke tehničare i grafičke urednike-dizajnere, medijske tehničare i web dizajnere. Prva grupa će ići na predavanja i vježbe u laboratoriju Cetecal u Seville, a program koji će polaziti nosi naziv tehničar u programu „Analysis of Waste Water and Polluting Gasses“. Druga grupa će pohađati program „E-commerce“ u tvrtki Forja Roja u Malagi. Organiziran je i tečaj za nastavnike strukovnih predmeta Prirodoslovno-grafičke škole unutar sektora Grafičke tehnologije, audiovizualnih tehnologija i Kemijske tehnologije. Tečajevi se dijele na sljedeće radionice: „3D Mastery: Exploring Advanced Design and Printing“, „Our School Radio!“, „Podcasts and New Media as an Educational Tool“, „Into the Wild: Teaching Sustainability Through Cinema“ i „Environmental Changes for Sustainable Schools“. Krajnji je cilj razvijanje vještina i znanja učenika u skladu s kurikulumom i omogućiti im nastavak obrazovanja ili konkurentni ulazak na tržište rada. Kako bi učenici napredovali, moraju usavršavati naučena znanja i vještine, a ovaj projekt će im pomoći da se kasnije lakše mogu i sami preusmjeriti u poslovnom radu. Ne sumnjamo kako će im to pružiti vrijedno i korisno iskustvo.

LinkUp!

EUROPSKA NOĆ ISTRAŽIVAČA

Fascinantan svijet znanosti u zabavnom i interaktivnom okruženju

EUROPSKA NOĆ ISTRAŽIVAČA ODRŽAVA SE U PULI, RIJECI, ZADRU, SPLITU I DUBROVNIKU. PROVODI SE U OKVIRU PROJEKTA RECONNECTING SCIENCE WITH THE BLUE SOCIETY – BLUE-CONNECT 2.0, A PROVODI GA SVEUČILIŠTE U ZADRU

Napisala: **Andrea Kaštopil, 3. C**
Fotografija: **Arhiva škole**

Europska noć istraživača održala se 27. rujna 2024. godine, a tradicionalno se održava u 25 europskih država od kojih je jedna i Hrvatska. Održava se u pet obalnih gradova Hrvatske: Puli, Rijeci, Zadru, Splitu i Dubrovniku. Provodi se u okviru projekta Reconnecting Science with the Blue Society – Blue-connect 2.0, a provodi ga Sveučilište u Zadru.

Sveučilište u Zadru je u suradnji s osnovnim i srednjim školama te udrugama iz Zajednice tehničke kulture prikazalo preko 60 eksperimenata, radionica, kvizova i mnoštvo drugih aktivnosti za mlade i odrasle.

Radionice održane u parku Citadela

Sve radionice održane su u zgradi Sveučilišta u Zadru i u parku Citadela. Jedan od poznatijih i posjećenijih štandova bio je štand

PROFESORICA JELENA BARBARIĆ-GAČINA:

Ovo je prvi put da naša škola sudjeluje na ovoj manifestaciji i dojmovi su nam vrlo pozitivni. Organizacija je bila odlična, a mi smo ugodno iznenađeni brojem posjetitelja. Radionica je dobila puno pohvala, jer su posjetitelji imali priliku ponoviti ili naučiti imena puževa i školjkaša na koje nailaze na plažama i u moru, a često ne znaju njihovo ime ili ih zovu lokalnim nazivom.

Učenici 1. G razreda na štandu Prirodoslovno-grafičke škole

OŠ Šime Budinića „Veliki morski crv, tajnoviti stanovnik Jadrana“. Na štandu su posjetitelji mogli i opipati ta stvorenja. Astronomsko astronautičko društvo Zadar pripremilo je izradu i lansiranje modelarskih raketa što je izazvalo veliko oduševljenje.

„Prepoznamo morske puževe i školjkaše“

Učenici 1.G razreda Prirodoslovno-grafičke škole Zadar pod vodstvom profesorice Valentine Zelenike i profesorice Jelene Barbarić-Gaćine sudjelovali su na „Europskoj noći istraživača“ s radionicom „Prepoznamo morske puževe i školjkaše“. Cilj ove radionice bio je spoznati bogatstvo i raznolikost mekušaca diljem Jadrana i podići svijest o potrebi njihova očuvanja. Povodom toga sve zaštićene vrste bile su izložene u obliku fotografije kako bi se prepoznala

njihova važnost. Uz ovu radionicu zainteresirani su se mogli educirati o zaštićenim vrstama Jadrana te saznati kako s njima postupati. Svi zainteresirani bili su u mogućnosti spajati parove – fotografiju puža ili školjkaša sa njihovim nazivom, a kako bi se olakšalo spajanje parova

nazivi i slike bili su na magnetnim pločicama. Primjerci ljušturica korištenih za izradu fotografija također su bili izloženi i potječu iz naše školske zbirke. Cijelo vrijeme djecu i mlade su uveseljavale maskote - periska Špiro i pčelica Cvita. Veliko oduševljenje je izazvalo i izvlačenje tombole, jer je glavna nagrada bio bicikl. Voljeli bismo da ovakvih događaja u Zadru ima što više.

Učenici naše škole sudjelovali su na Europskoj noći istraživača s radionicom „Prepoznamo morske puževe i školjkaše“

PROJEKT „PRIJATELJSTVO RIJEČI“

Manifestacija je otvorena battleanjem učenika

U GOSTE NAM JE PRISTIGAO ZADARSKI REPER PEĆO KOJI NAS JE UPOZNAO S NAČINOM ŽIVOTA JEDNOG REPERA TE NAM JE OBJASNIIO KAKO NASTAJU PJESMA I SPOT TE ŠTO SLJEDEĆE PRIPREMA

Napisale: **Andrea Kaštopil i Nina Ivković, 3. C**

Fotografija: **Arhiva škole**

Projekt „Prijateljstvo riječi“ održava se već četvrtu godinu zaredom omogućujući učenicima naše škole sudjelovanje u raznim radionicama i događanjima. I ove godine projekt je organizirao naš knjižničar Ante Prtenjača. Ove godine program se sastojao od akcije pod imenom „Freestyle u podrumu“, razgovora sa zadarskim reperom Pećom, predstavljanja talentiranih učenika Mateja Nimca (fotografija) i Roka Žmikića (glazba) te predstavljanja knjige autora Senka Karuze „Dan na Zemlji“.

Za plakat projekta „Prijateljstvo riječi“ zaslužan je učenik 4. C razreda, Šimun Ikić

Ove godine knjižničar se odlučio za nešto malo drugačije. Promatrajući učenike tijekom boravka u knjižnici primijetio je da učenici u svoje slobodno vrijeme za zabavu vole – freestyleati! Zbog toga radionica „Freestyle u podrumu“ ima simbolično značenje jer se naša knjižnica nalazi u podrumu. Manifestacija je otvorena battleanjem učenika nakon čega nam je u goste pristigao zadarski reper Pećo. Upoznao nas je s načinom života jednog repera. Objasnio je kako nastaju pjesma i spot te što sljedeće priprema. Također nam je govorio o tome kako je postao reper i dao nam viđenje hrvatske reperske scene. Za kraj susreta nam je nešto i odrepao. Knjižničar Ante Prtenjača ističe zadovoljstvo ovogodišnjim konceptom manifestacije radi povezanosti „prijateljstva riječi“ i repanja kao vještine. Ostatak planiranih aktivnosti na rasporedu je bio u ostatku prosinca. Iako se nisu odvale, još uvijek im se radujemo. Ovogodišnji plakat projekta „Prijateljstvo riječi“ dizajnirao je Šimun Ikić, učenik 4. C razreda, smjera grafički-urednik dizajner. Manifestacija je imala sjajan odjek i učenici naše škole su uživali u aktivnostima i dobroj atmosferi.

INTERVJU Marijana Šumski

„Ne dozvolite drugima da vam govore što možete ili ne možete postići“

UČENICA MARIJANA ŠUMSKI VEĆ DEVET GODINA TRENIRA HRVANJE, A BRAT, JOSIP ŠUMSKI, BIO JE NJENA NAJVEĆA INSPIRACIJA

Napisala: **Renata Utovac, 4. D/E**
Fotografija: **Arhiva učenika**

Marijana Šumski, učenica 4. D/E razreda, smjera Web dizajner, bavi se hrvanjem već devet godina. O usponima i padovima govorila je za naš školski list „Spektar novi“.

Od svih sportova odabrala si hrvanje. Zašto?

Moj brat, Josip Šumski, bio je moja najveća inspiracija za treniranje hrvanja.

Kako izgleda jedan tvoj dan?

Dani tijekom sezone natjecanja uglavnom su slični običnim danima. Kada se probudim, obavim higijenu te doručkujem, nakon toga imam trening na kojem radimo vježbe za snagu i kondiciju. Kada se vratim

kući, ručam te odlazim u školu. Nakon škole odlazim kući te ponovno na trening gdje vježbamo tehnike borbe.

Kako balansirate karijeru sportaša i školu, obitelj?

Balansiranje života i karijere nije uvijek lagano pogotovo kada su neka natjecanja ili pripreme. Moram puno putovati te izostajati iz škole što mi onda otežava školovanje jer moram dosta toga nadoknaditi. Kada sam negdje daleko, nedostaju mi roditelji, prijatelji i pas.

Koji je tvoj najizazovniji trenutak u karijeri?

Moj najizazovniji trenutak bio je kada sam slomila ruku na treningu netom prije europskog prvenstva.

Bila sam shrvana jer se nisam mogla natjecati, ali sam barem mogla biti podrška svom timu.

A omiljena pobjeda?

Moja je omiljena pobjeda bila na državnom prvenstvu u Bujama kada sam osvojila zlatnu medalju koja je bila moja karta za reprezentaciju.

Imaš li tremu prije većih natecanja?

Kada idem na neko veliko natjecanje, nervozna sam, ali se onda sjetim da koji god rezultat bio, imam najveću podršku od svoje obitelji, prijatelja i trenera što mi pomaže da se smirim. Nakon poraza pogledam borbu te pogledam gdje sam pogriješila te pokušavam u sljedećim borbama popraviti te pogreške.

Koji savjet bi dala mladim sportašima?

Moj savjet za mlade sportaše je da budu uporni i da vjeruju u sebe jer smatram da je to najvažnije. Kada smo nesigurni, manje toga možemo postići. I da ne dozvole drugima da im govore što oni mogu ili ne mogu postići.

Učenica Marijana Šumski (u sredini) sa svojim timom

INTERVJU Luka Božić

“Jedini uzor mi je Bog”

Napisala: **Mea Lerga, 4. D**

Fotografija: **KK Zadar/Andrej Jančijev, Josip Begonja, Zvonko Kucelin**

Luka Božić, dvostruki MVP ABA lige, ekskluzivno je za “Spektar novi” otkrio pojedinosti iz svog života koje su dosad bile manje poznate. Trenutno igra za Valenciju u Španjolskoj, nakon dvije iznimno uspješne sezone u KK Zadar. U sezoni 2023./2024. Valencia je zauzela 4. mjesto u regularnom dijelu španjolskog prvenstva, dok je u Euroligi završila na 13. mjestu i nije izborila doigravanje. Prijelaz iz skromnog Zadra u Valenciju predstavljao je značajnu promjenu u njegovu životu. Božić je ostavio neizbrisiv trag u zadarskoj košarki, koja je, nažalost, tijekom godina izgubila na kvaliteti, ali se u posljednje dvije-tri sezone znatno oporavila. Prošle je sezone sa zadarskim klubom ostvario prosjek od 19,8 poena, 7,8 skokova i 6,3 asistencije po utakmici. Lukin se život uvelike promijenio, a njegovo ime danas poznaju gotovo svi ljubitelji europske košarke, kao

i svaki Zadrnin. U razgovoru za “Spektar novi” podijelio je svoje dojmove o vremenu provedenom u Zadru i životnim iskustvima koja su ga oblikovala.

Prije sporta, malo kulture. Vidimo da osim košarke volite i čitati. Često objavljujete Charlesa Bukowskog. Zašto Vam je baš on najdraži autor?

On mi je najdraži pisac, pročitao sam sve njegove knjige po nekoliko puta. Čitam i ostale, ali ne s tolikim guštom. Sviđa mi se njegov stil pisanja i teme koje obrađuje.

Smatrate li da intelektualna rekreacija, odnosno, čitanje utječe na vašu procjenu igre i čini li Vas boljim igračem?

Čitanje mi pomaže da ostanem smiren te mi daje mudrost koju koristim u nekim izazovnim situacijama. Ja bih rekao da utječe. Čitanje je trening mozga, što je itekako bitno u košarki.

Sezone 2020./2021. uzeli ste pauzu od košarke. Što Vam

je dalo motivaciju i snagu za povratak?

Nisam igrao te godine, ali sam trenirao cijelo vrijeme, pa se ustvari nikad nisam ni odviknuo. Bio sam spreman ući u igru bilo kada. Kontinuitet je jako bitan.

Što biste radili da ne igrate košarku?

Ne znam čime bih se bavio. Nisam nikad razmišljao što bih radio osim košarke.

Imate li uzor?

Jedini uzor mi je Bog.

Koji Vam je najdraži trenutak u karijeri?

Posljednji trofej sa Zadrom mi je najdraži jer je bilo toliko teško doći do njega, ali i pobjeda protiv Partizana u kratom Višnjiku na Badnjak, jer smo razveselili sve ljude na Božić.

Jeste se prilagodili načinu života u Zadru i sviđa li Vam se?

Toliko mi se sviđa ovdje i već sam se

naviknuo pa ljudima kažem da sam iz Zadra kad me pitaju. Ovaj grad ima posebnu dušu i ljudi su strastveni, pogotovo kada je košarka u pitanju.

Znamo da su Zadrani jako sretni što imaju Vas kao igrača, ali kakav je osjećaj vratiti se u Bjelovar s ovakvim postignućima?

Bjelovar nije grad poznat po sportu i slabo se prati, tako da sam tamo samo obični građanin. Isto mi je, s titulama i bez njih.

Jeste li zadovoljni dosadašnjim rezultatima i koji su Vam planovi za budućnost?

Jako sam zadovoljan, ali naravno uvijek težim biti bolji. Smatram da je u životu najbitnije napredovati. Na budućnost ne gledam pa ne mogu pričati o tome.

Imate li savjet za mlade sportaše koji se žele probiti?

Ne slušajte okolnu buku i stručnjake, slijedite svoje osjećaje i nećete pogriješiti.

„ČITANJE MI POMAŽE DA OSTANEM SMIREN TE MI DAJE MUDROST KOJU KORISTIM U IZAZOVNIM SITUACIJAMA” – KAŽE LUKA BOŽIĆ

NAJBOLJI SPORTAŠ GRADA ZADRA

Zahvaljujući treninzima i disciplini naš je Matej Neveščanin treći put osvojio prestižnu nagradu

**MATEJ NEVEŠČANIN
PONOVO JE 2024.
GODINE PROGLAŠEN
NAJBOLJIM
SPORTAŠEM U GRADU
ZADRU. OVO JE VEĆ
TREĆI PUT DA PRIMA
OVU NAGRADU**

Napisao: **Luka Rengel, 4. D/E**
Fotografija: **Privatna arhiva učenika**

U svijetu sporta rijetko se pojavljuju mladi sportaši čiji talenti i ambicije obećavaju veliki uspjeh, a Matej Neveščanin svakako spada među njih. Matej Neveščanin ponovno je 2024. proglašen najboljim sportašem u gradu Zadru. Treći je put da prima ovu nagradu. Ima tu čast da je čak ispred velikog Luke Modrića, a tek je početak njegove sportske karijere. Godina 2024. bila je prekretnica u karijeri Mateja Neveščanina. Na

Svjetskom prvenstvu održanom u Dohi, Matej je ostvario zapažen rezultat, osvojivši 24. mjesto koje ga je skoro odvelo na Olimpijske igre u Parizu. Taj uspjeh nije bio samo potvrda njegovog talenta, već i dokaz njegove izuzetne fizičke i mentalne pripreme. "Nastupiti na ovom natjecanju bilo je nevjerovatno. Svijest o tome da sam se natjecao s nekim od najboljih u svijetu i uspio se izdvojiti bilo je iskustvo koje neću zaboraviti." - izjavio je Matej, koji se nakon tog natjecanja istaknuo i kao ozbiljan konkurent na međunarodnoj sceni.

Matej Neveščanin i Luka Martinović s trenerima

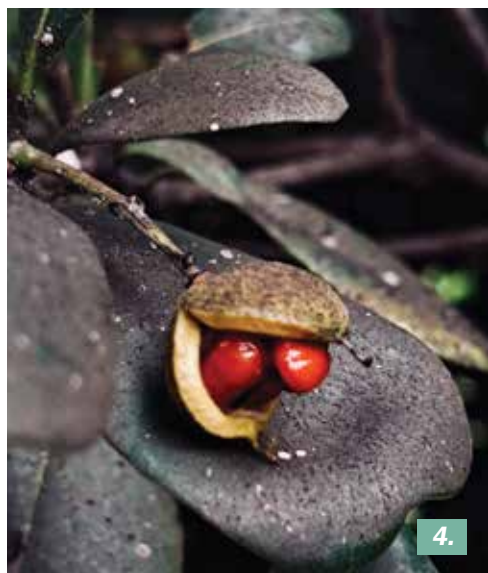

Uspjeh 2024. nije došao samo njegovim naporima. Njegov tim, uključujući trenere i stručnjake, odigrao je ključnu ulogu u njegovim postignućima. "U ovako teškoj godini osjetiti podršku svog trenerskog tima, koji je uvijek bio

tu za mene, jako je važno jer bez njih ne bih mogao postići ovakve rezultate." - ističe Matej. Njegov odnos s trenerima, koji se temelji na povjerenju i međusobnom razumijevanju, ključan je za njegovu stabilnost i uspjehe na

Matej Neveščanin i Luka Martinović

natjecanjima. 2024. godina bila je izuzetno zahtjevna i s fizičkog i s mentalnog aspekta. Matej je proveo sate na treninzima, usavršavajući svaki segment svoje forme, od snage i izdržljivosti do tehničkih vještina. Uz to, mentalna priprema bila je presudna u trenucima kada je pritisak bio najveći. Njegova sposobnost da se nosi s izazovima, usprkos mladosti, svrstava ga među najperspektivnije sportaše. Iako je 2024. bila izuzetno uspješna, Matej Neveščanin ne planira stati. "Ima još puno posla, ciljeva i izazova pred nama. Moji planovi za naredne godine su veliki i siguran sam da ću dati sve od sebe kako bih nastavio napredovati." - izjavio je Matej, koji se već priprema za nove izazove. Njegova ambicija i želja za napredovanjem motiviraju ga da neprestano podiže ljestvicu, a njegov fokus ostaje na usavršavanju svakog aspekta svog sporta. Prošla godina bila je izuzetna za Mateja Neveščanina. Svojom posvećenošću, radom i talentom ostvario je velike uspjehe. Iako je tek na početku svoje sportske karijere, Matej je jasno pokazao da je pred njim svijetla budućnost. S još puno planova i ambicija, njegova 2024. godina samo je najava svega što dolazi u godinama koje su pred njim.

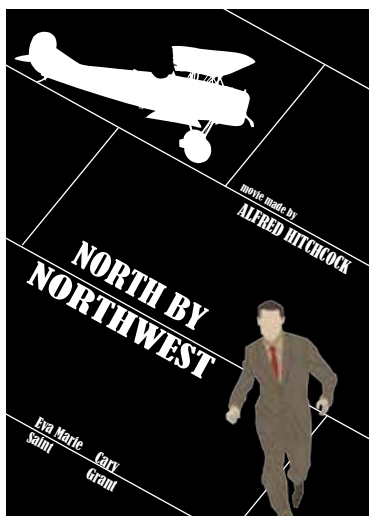
Fotografija:

1. Jelena Brajdić, 3. C, 2. Anila Doberdolani, 3. C, 3. Izabela Kero, 3. C, 4. Anila Doberdolani, 3. C, 5. Lori Bušljeta, 3. C, 6. Nina Ivković, 3. C, 7. Izabela Kero, 3. C

RADOVI UČENIKA S IZLOŽBE PLAKATA NA TEMU FILMOVA ALFREDA HITCHCOCKA

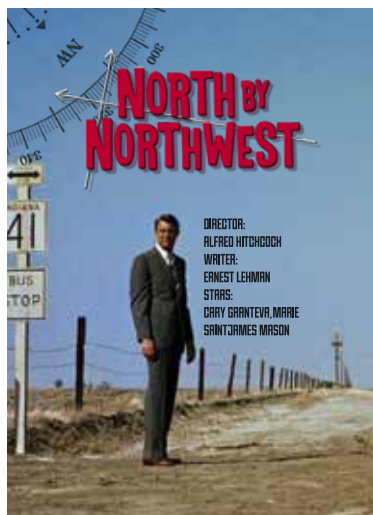
Adrian Kačan, 3. D/E

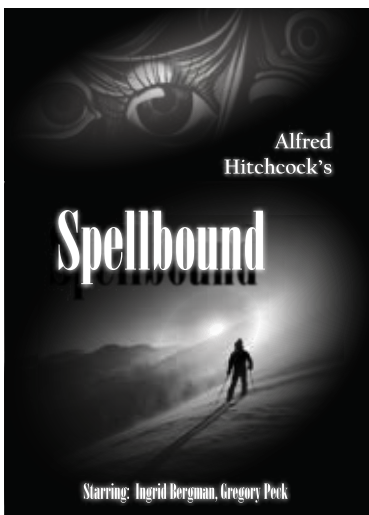
Sara Majerović, 3. C

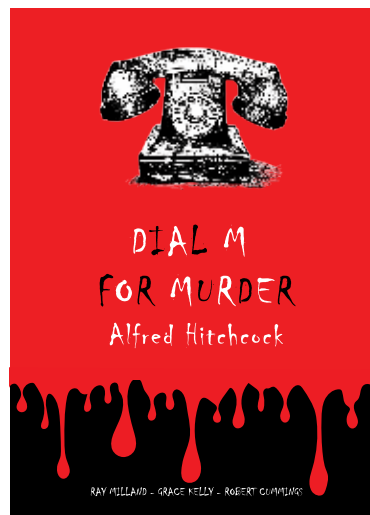
Lori Bušljeta, 3. C

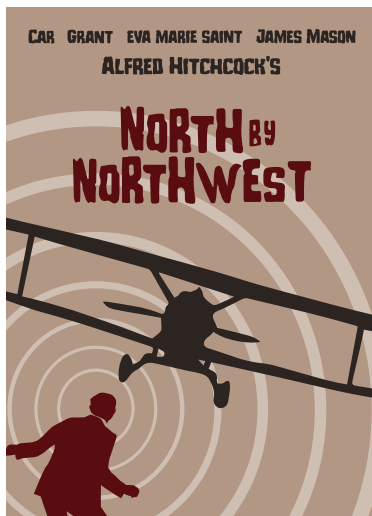
David Krešan, 3. D/E

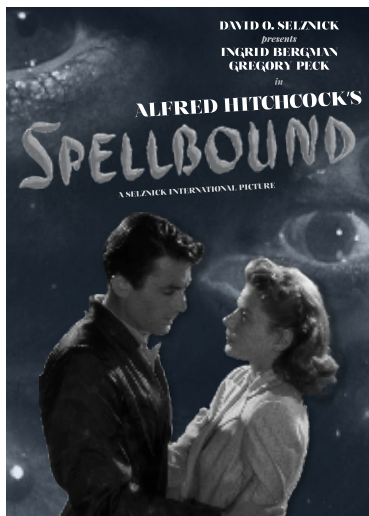
Roko Žmikić, 4. D/E

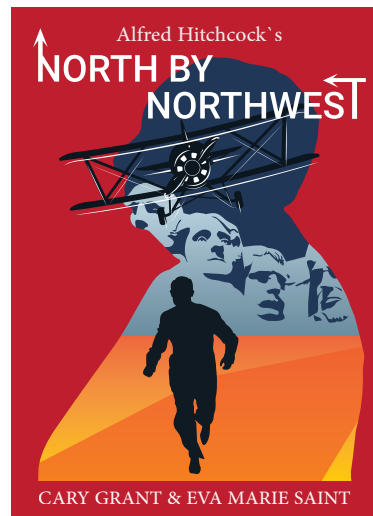
Mateo Jadanić, 4. D/E

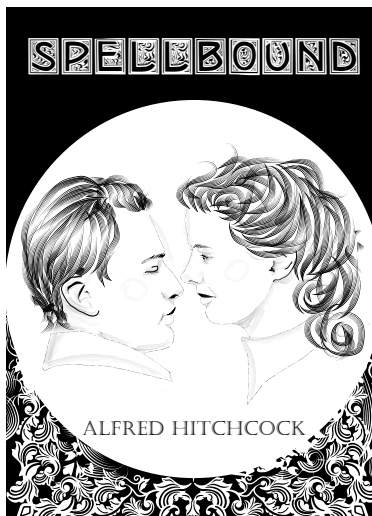
Emanuela Kalmeta, 3. D/E

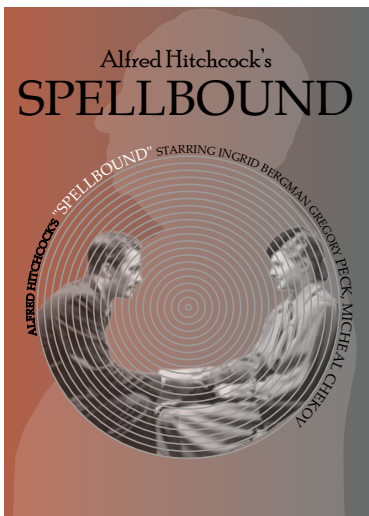
Flora Šunić, 3. D/E

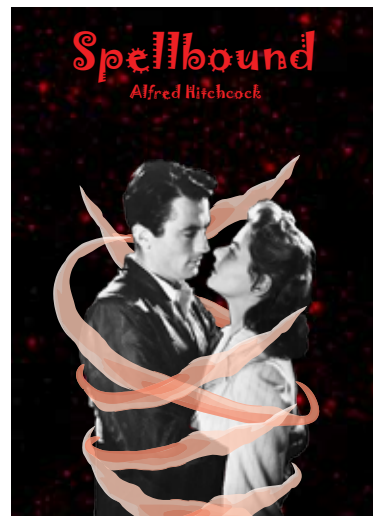
Nina Ivković, 3. C

Leona Špinderk, 3. C

Kristian Trobec, 3. C

Renata Utovac, 4. D/E

**Perivoj Vladimira Nazora 3
23000 Zadar**

**Telefon: 023 213-746
Fax: 023 302-207
E-mail: ured@pgszd.hr**

**www.facebook.com/PrirodoslovnoGrafickaSkola
Web: www.pgszd.hr**